

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

ŠTEV. 5
1956

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU

KAZALO

„Dum maerenti animo“	129
France Gnidovec: Duhovništvo laikov	134
Tone Gosar: Teologija o popolnosti	142
Ignacij Lenček: Verska razcepljenost v Evropi	146
Bratska prošnja	151
Svetnik A. Merkun - osemdesetletnik	153
Mons. Škerbec - sedemdesetletnik	154
Novice od popsod	156

Glede vseh upravnih zadev in poravnave naročnine se obračajte naravnost na upravo: Rev. Stanko Škrbe, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina, ali pa na sledeče sobrate poverjenike:

Kanada: Rev. Anton Vukšinič, 146 Bell Street, Port Colborne, Ontario.

U. S. A.: Rev. Karel Pečovnik, St. Petr's Church, Dumont, Minn.

Italija: Rev. Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma

Trst: Rev. Jože Jamnik, Via Nazionale 89, Marianum, Opčine Trieste.

Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.

Avstrija: Rev. Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Ostala Evropa: Rev. Zdravko Reven, Grand' Rue, 37, Charleroi, Belgique.

Naročnina: Za Argentino in Čile 40 argentinskih pesov. Za U. S. A. 2.50 dolarja. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 2.50 dolarja. Kdor želi, more poravnati naročnino z mašnimi štipendiji. To velja zlasti za Evropo. Opraviti je treba tri sv. maše. Naj nihče ne opravi maš prej, dokler mu ni sporočeno, da so namenjeni zanj že določeni. Maše, za katere nam ni sporočeno, da so sprejete oz. opravljene, smatramo za neopravljene in naročnino za neporavnano.

Uprava

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO III

1956

ŠTEV. 5

„Dum maerenti animo“

Prevedel Filip Žakelj, Argentina

APOSTOLSKO PISMO

Eminencam: kardinalu Jožefu Mindszentyju, nadškofu esztergomskemu, Alojziju Stegincu, nadškofu zagrebškemu, Stefanu Wyszyńskemu, nadškofu poznanskemu in varšavskemu, prevzvišenim gospodom nadškofom in škofom ter tudi ljubljanim sinovom duhovniškega in svetnega stanu Albanije, Bolgarije, Češkoslovaške, Madžarske, Jugoslavije, Poljske, Romunije, vzhodnega dela Nemčije ter drugim evropskim narodom, ki trpe preganjanje ter živijo v miru in občestvu z apostolskim sedežem.

PAPEZ PIJ XII.

Razmere pred pet sto leti

Naši ljubljani sinovi in častiti bratje! Pozdrav in apostolski blagoslov!

Medtem ko z žalostnim srcem premišljujemo zelo težke razmere, ki mučijo katoliško Cerkev med nemalo narodi zaradi brezbožnih načrtov, ki tamkaj gospodujejo, nam prihajajo na misel zgodovinske okoliščine, v katerih so bili narodi Srednje Evrope pred pet sto leti in ki so povzročile, da je Kalist III., naš prednik nepozabnega spomina, 29. junija 1456 izdal apostolsko pismo, ki se začneja z besedami „Cum his superioribus annis“.

Delo papeža Kaliksta III.

Krščanskim narodom, ki so prebivali v rodovitnih pokrajinah, katere namaka reka Donava, in v drugih sosednjih pokrajinah, sta grozila ne le za ljudi in njihove stvari, marveč tudi za dedno vero škodljiva nevarnost ozioroma celo poraz; to je zlasti Madžarski in tistim deželam, ki se danes imenujejo: Albanija, Bolgarija, Češkoslovaško, Jugoslavija, Romunija; razen tega pa so resnost razmer opazili tudi tisti, ki so bivali v bolj oddaljenih pokrajinah, zlasti Nemci in Poljaki. To nevarnost je zaznal neutrudljivi papež Kalist III.; imel je za svojo dolžnost, da z očetovskim srcem spodbuja katoliške pastirje in njihovo čredo, naj vsak s pokoro izpira svoje grehe,

naj popolnoma obnove krščansko življenje ter naj z najbolj ponižnimi in vnetimi prošnjami k Bogu izprosijo njegovo najuspešnejšo pomoč. Razen tega pa se je najstanovitneje trudil, da bi to nevarnost odvrnil z vso močjo daleč od sinov Cerkve; končno pa je njihovo dobljeno zmago pripisoval božji pomoči, ko so ob pobudi sv. Janeza Kapistrana ter pod Ivanom Hunyadyjem, navdušenim poveljnikom vojske, tako vrlo branili beograjsko utrdbo. Da bi stal liturgični spomenik na ta dogodek in da bi se vsi kristjani Bogu dolžno zahvalili, je ustanovil praznik spremenjenja našega Gospoda Jezusa Kristusa, ki naj se po vsej zemlji obhaja 6. avgusta. 1)

Sedanje žalostne razmere v teh krajih

Prav tako danes, žal, vas, kateri prebivate v omenjenih deželah, skupaj z mnogimi drugimi — ne samo latinskega, marveč tudi vzhodnega obreda — kateri bivajo v pokrajinah vzhodno od vas in severno ob obrežju Baltskega morja, mučijo najhujše in najžalostnejše razmere. Kakor iz izkušnje veste, je poteklo že več kot deset let, odkar je Cerkev Jezusa Kristusa oropana svojih pravic, čeprav ne povsod na isti način; dalje so uničene in razpršene njene pobožne zveze in redovniške družbe in sveti pastirji ali ovirani nimajo možnosti, da bi vršili svojo službo, ali pa so vrženi s svojega sedeža in odposlani v pregnanstvo ali v ječo; razen tega so po nepremišljeni drznosti katoliške škofije vzhodnega obreda uničene in njihova duhovščina in verniki z vso močjo siljeni v razkol. Vemo pa tudi, da jih nemalo trpi vsakovrstno preganjanje zato, ker skušajo javno, iskreno in navdušeno izpovedovati ter s pogumno srčnostjo braniti svojo vero. Posebna žalost pa stiska naše srce, ko vemo, da duše otrok in mladeničev zastrupljajo z napačnimi in pokvarjenimi nauki, kateri jih odtujujejo Bogu in njegovim svetim zapovedim v največjo škodo sedanje dobe in v nevarnost prihodnje.

„Potrdi svoje brate!“ (Lk 22, 32)

Mi, ki po božjem sklepu sedimo na tem prestolu sv. Petra, imamo pred očmi ta prizor najžalostnejših dogodkov; kakor smo o teh zadevah že v preteklih časih govorili po apostolskih pismih, tako tudi sedaj zaradi zavezi svoje dolžnosti ne moremo molčati. Ker moramo tudi mi zvesto izvršiti tisto težko in sveto zapoved, katero je Gospod Jezus Kristus dal prvaku apostolov in njegovim naslednikom s temi besedami: „Potrdi svoje brate“, 2) želimo vedno in vedno znova povečati in utrditi vaše svete sklepe, ko vam razodevamo svoje preljubče srce; vam, pravimo, ki zaradi dolžne zvestobe in zaradi vnete ljubezni do Kristusa prenašate toliko bolečin, toliko bridkosti, toliko stisk.

Iskrena tolažba vsem in molitev za vse

Prav posebno pa omenjamo vas, naši ljubljeni sinovi, kardinali svete rimske Cerkve: Jožef Mindszenty, Alojzij Stepinac, Štefan Wyszyński, ki smo vas mi sami okrasili z dostojanstvom rimskega škrlata zaradi posebnih zaslug, zaradi najzvestejšega izpolnjevanja dušnopastirske službe in končno zaradi vaše prizadevnosti pri obrambi svobode Cerkve. Vedno z žalostnim srcem ponovno razmišljamo, kaj in koliko ste pretrpeli za Kristusa ter ju-

naško in neprestano trpite, ko ste krivično vrženi s svojih sedežev in tako ne morete vršiti svoje službe. Kakor imamo pred očmi vas ter se z ljubečim srcem za vas zanimamo, tako tudi častite brate v škofovstvu, ki izkazujejo najbolj dejavno zvestobo do apostolskega sedeža, ravno tako obojno duhovščino, namreč svetno in redovniško, kakor pravijo, ter vse vrste moških in žensk, ki so se posvetili božji službi, ter vse ljubljene sinove in hčere, ki v tolikih in tolikih težavah po svojih močeh pri vas branijo in pospešujejo kraljestvo Jezusa Kristusa, katero ustvarja in prinaša mir. Ker smo silno v skrbeh za vas vse, kateri zaradi Kristusa trpite stisko, izgubo in škodo, vsak dan vsemogočnega Boga ponižno prosimo, da dobrotljivo in usmiljeno drži pokonci in krepi vašo vero, da blaži in lajša vaše stiske, da vas tolaži z nebeškimi darovi, da popolnoma ozdravi potrte in bolne ude skrivnostnega telesa Jezusa Kristusa, pomiri sedanji vihar ter končno zapove, naj vendar že pri vas in pri vseh zasveti resnični in jasni mir, ki ga hranijo resnica, pravičnost in ljubezen.

„Jaz sem z vami vse dni do konca sveta“ (Mt 28, 20)

Kakor dobro veste, naš Odrešenik nikdar ne pozabi na svojo Cerkev, nikdar je ne zapusti; da celo, čim hujši valovi premetavajo Petrovo ladjo, tem bolj bdi božji Krmar, čeprav se zdi včasih, da trdno spi.³⁾ Vsak dan premišljuje to njegovo obljubo, katera vliva v srca kristjanov, kadar so posebno v stiski, zanesljivo upanje in zanesljivo tolažbo: „Jaz sem z vami vse dni do konca sveta.“⁴⁾ Torej: „Če je Bog za nas, kdo je zoper nas?“⁵⁾ Kristus je torej z vami, nikdar vašim prošnjam ne bo odrekel pomoči; vendar pa od vseh zahteva, da vedno bolj prizadevno izkazujejo pokorščino zapovedim katoliške Cerkve ter s plemenitim srcem branijo vero. Veste, za katero stvar gre; gre namreč za vaše, za vaših sinov in za večno zveličanje vseh bližnjih, ki je danes v najhujši nevarnosti zaradi naraščajoče brezbožnosti brezbožnikov. Če se pa bodo v tej duhovni borbi vsi posamezniki — kakor popolnoma zaupamo, da se bo zgodilo — pogumno in zvesto bojevali, ne bodo nikoli premagani, marveč jih bodo mogli imeti za žrtve, ki zaslužijo slavo; in tako se bodo iz krivičnih preganjanj ter iz prenesenih mučeništev rodila nova zmagoslavja Kristusove Cerkve, ki bodo z zlatimi črkami zapisana v njenih letopisih. In niti misliti ne smemo na to, da učenci Jezusa Kristusa z zlomljenim pogumom zapuščajo bojišče, da skrivajo in zapostavljajo izpoved iskrene vere, ali pa nedelavni, leni in nemarni spe, ko se pospeševalci brezboštva trudijo za uničenje božjega kraljestva. Če se bo pa vendar kje to zgodilo — česar naj Bog obvaruje — bo to zares nepopravljiva škoda ne le za ubežnike, ampak tudi največji poraz za krščanska občestva.

Nevarnost za popuščanje

V največjo dušno tolažbo vemo, da jih je zelo mnogo med vami, ki so pripravljeni rajši izgubiti vse, celo svojo prostost in življenje, kakor pa bi spravljali v nevarnost neokrnjenost katoliške vere; vemo tudi, da je nemalo izmed svetih predstojnikov (škofov) dalo v tej zadevi drugim zgled nepremagljive krščanske srčnosti; da ste zlasti vi, naši ljubljene sinovi, kar-

dinali svete rimske Cerkve, postali v odlično zgledovanje svetu, angelom in ljudem.6) Vendar pa, žal, imamo tudi zanesljivo vest, da ljudje namreč zaradi slabosti in negotovosti omahujejo, zlasti, ker stiske in muke toliko časa trajajo. Tedaj se namreč včasih zgodi, da nekateri izgube pogum ter popuščajo glede svoje pripravljenosti; in kar je še bolj pogubno, da zaradi tega menijo, da je potrebno nauk Jezusa Kristusa omiliti ter ga, kakor pravijo, prilagoditi novim časom ter zgodovinskim in krajevnim okoliščinam ter načela katoliške vere tako oslabiliti ali spremeniti, da bo med njo in zmotami tega naprednega stoletja neka napačna združitev (*falsum quoddam conubium*).

Zaupanje v skrivnost božje previdnosti

Dolžnost svetih pastirjev je, da vsem tem, ki slabe in vznemirjajo svojega in drugih duha, znova pokličejo v spomin tisti slovesni izrek božjega Odrešenika: „Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle“;7) in prav tako, da jih spodbujajo, naj svoje upanje in svoje zaupanje stavijo v tistega, katerega previdnost se v svojih naredbah ne moti in kateri nikoli ne neha voditi teh, ki jih utrdi v svoji ljubezni.8) Pač zares, vsemogočni in najprevidnejši Bog nikoli ne bo dopustil, da bi bili tisti, ki so zvesti in navdušeni sinovi njegove Cerkve, brez božje milosti in brez božje moči in bi tako v tej zveličavni borbi bili žalostno premagani, se nesrečno ločili od svojega Kristusa ter brez moči zrlj duhovno in obžalovanja vredno podrtijo svojega lastnega naroda.

Zvestoba škofom in sveti stolici

Vi pa, ljubljeni sinovi iz duhovniškega ali iz svetnega stanu, bodite vedno kar najbolj povezani v vsemi tistimi, katere je Sveti Duh postavil, da vodijo božjo Cerkev; če jih je nemalo izmed teh sedaj oviranih ter vas ne morejo s svojo besedo potrditi, se vendar s srcem in dušo spominjajte pobožno in zvesto njihovih spodbud, ki so vam jih dali v preteklem času. Razen tega pa, dasiravno vas ovirajo najhujše težave, vendar iz apostolske vneme plemenito in dejavno izvršujte vse verske dolžnosti ter zlasti vero ohranite nedotaknjeno; da celo, kolikor morete, skrbite z vso močjo, da luč Kristusova vsem drugim zasveti; in to napravite prav posebno z zgledom svojega stanovitnega krščanskega življenja in sicer tako čudovito, kakor so delali kristjani prve dobe, kadar so prihajala preganjanja na Cerkev. Kateri omahujejo, kateri so negotovi, kateri so slabotni, naj se od vas uče povečati svoj pogum, ohraniti iskreno in očitno vero, izpolnjevati verske dolžnosti ter se popolnoma posvetiti Kristusu. Nedotaknjene in zdrave moči vašega duha ter dejavna krščanska pobožnost, o katere slavnih pričevanjih nam neredko poročajo, nas precej tolažijo ter nas silijo k upanju, da boste mogli predragoceni zaklad krščanske vere in svoje zvestobe do Cerkve in svete stolice izročiti nepoškodovan in prepustiti kot nekako sveto dediščino prihodnji dobi.

Posebno Marijino varstvo

Da se pa izpolni ta skupna želja (vseh), ponižno prosite božjega Odrešenika pod vodstvom njegove presvete Rodnice in naše preljubljene Matere

Marije, katere posebnega varstva so bili vaši predniki deležni v vsakršni najhujši nevarnosti. Če namreč moremo pri deviški Materi božji vedno izprositi nebeške darove, se bo to brez dvoma zgodilo prav posebno, kadar gre za zveličanje duš, za obrambo krščanske vere v družinskem življenju ter v vsej družbi.

Glas zvonov vabi k molitvi

Préden končamo s pisanjem, hočemo vam vsem v spomin poklicati, da je isti Kalikst III., naš prednik, po apostolskem pismu,⁹⁾ ki smo ga omenili, ukazal, naj v posameznih hišah božjih vsak dan ob določenem času zvone, da bi vsi po katoliškem svetu ponižno prosili vsemogočnega Boga, ki naj bi dobrotljivo in usmiljeno odvrnil od krščanskega ljudstva toliko nesrečo, katere je tudi takrat grozila. A danes niso nič manjše nevarnosti, ki se zgrinjajo nad vaše duše ter nad katoliško Cerkve pri vas; kadar torej slišite iz svojih svetišč sveto zvonjenje, ki vas vabi k molitvi, se spomnite tega opomina; in kar so vaši predniki storili, to storite glede molitve tudi vi z istim zaupanjem v božjo pomoč.

Skupne prošnje vesoljne Cerkve

Želimo tudi, da so daleč pred vašimi prošnjami ne le naše radovoljne prošnje, ampak da se pridružijo tudi tiste, katere po vsem svetu katerega koli stanu kristjani, ki vas spremljajo z največjim usmiljenjem, složno pošiljajo v nebo. Zanesite se torej popolnoma, da vesoljna krščanska družina s spoštovanjem občuduje to, kar vi v molku, v bridkostih in vsakršnih stiskah že tako dolgo prenašate, ter ponižno in goreče prosi preusmiljenega Boga, da vas ne premagajo najostrejšje puščice brezboštva ali napačne spletke zmot, marveč da s pogumno srčnostjo svetih mučencev izpričujete vpričo vseh svojo vero, in da tudi vaši preganjalci — glede katerih prav tako velja zapoved krščanske ljubezni — dosežejo odpusčenje od tistega, ki čaka vse izgubljene sinove, da jih najbolj ljubeče objame.

Apostolski blagoslov

S tem sladkim zaupanjem vsem vam posameznim, naši ljubljeni sinovi in častiti bratje, ter čredam, vašim skrbem izročnim, zelo radi podeljujemo apostolski blagoslov, kateri naj bo tako priča naše očetovske dobrotljivosti kakor poroštvo najobilnejše nebeške milosti.

V Rimu, pri svetem Petru, dne 29. junija, na praznik svetih apostolov Petra in Pavla, leta 1956, v osemnajstem letu našega papeštva.

Papež Pij XII.

Opombe: 1) Pr. Apostolsko pismo „Inter divinae dispositionis“ 6. avg. 1457.

2) Lk 22, 32.

3) Pr. Mt 8, 24; Lk 8, 23.

4) Mt 28, 20.

5) Rimlj 8, 31.

6) Pr. 1 Kor 4, 9.

7) Mt 24, 35.

8) Pr. Rimska mašna knjiga, prošnja na osmo in drugo nedeljo po binkošti.

9) Pr. Apost. pismo „Cum his superioribus annis“.

Dodatek: Apost. pismo je prevedeno po latinskem izvirniku, ki je objavljen v AAS, l. 48, št. 11 (24. avg. 1956), str. 549/54. Pr. še članek F. A., „Maerenti animo“, OR, l. 96, št. 163 (15. jul. 1956), kjer dobro razlaga to apostolsko pismo. Isti odgovarja v posebnem članku „Un gesto inspiegabile“ (OR, l. 96, št. 190; 17-18. avg. 1956) na napade jugoslovanske časopisja proti ap. pismu ter omenja, da je v Jugoslaviji vlada prepovedala tiskati in širiti to apostolsko pismo. Zlasti Borba menda trdi, da je apostolska stolica nespravljiva sovražnica Jugoslavije; da je zadnje ap. pismo spet nov izraz tega sovraštva; da sveta stolica naravnost poziva ljudstvo, naj se upre zakoniti oblasti. — Letos 23. oktobra je preteklo pet sto let, odkar je v Iloku pri Sremski Mitrovici v frančiškanskem samostanu umrl sv. Janez Kapistran, ki je navduševal za borbo s Turki pri Beogradu. Leta 1521 so Turki zavzeli Ilok ter truplo sv. Janeza Kapistrana prodali nekemu imenitniku, kakor poroča rokopis, ki so ga odkrili leta 1874. Po tem poročilu naj bi bilo truplo nestrohnelo v pravoslavnem samostanu Bistrica v Romuniji. Pr. Vies des Saints et des Bienhereux, zv. 3., Paris 1941, str. 605/14. V spomin pet stoletnice smrti sv. Janeza Kapistrana je Pij XII. že lansko leto 4. okt., na god sv. Frančiška Asiškega, poslal Avg. Sepinskemu, vrhovnemu predstojniku franč. reda, posebno pismo „Quo asperioribus“, kjer slavi Janeza Kapistrana kot drugega Frančiška Asiškega, njegove velike zasluge za Cerkev in njegovo svetost. Svetost je tudi v tako razburkanih današnjih časih nam vsem najbolj potrebna. Glej AAS, l. 47, št. 15 (21. nov. 1955) str. 714/6. — Posebej omenjamo tu še pismo „Gloriosam Reginam“ Pija XII. dne 8. dec. 1955 kard. Wyszyńskemu ter poljskim nadškofom in škofom za tri stoletnico zmage na Jasni gori, kjer posebej govori o težkih verskih razmerah na Poljskem. Glej AAS, l. 48, št. 2 (25. febr. 1956), str. 73/7. Za zaključek te tri stoletnice se je po poročilih na Poljskem pri Mariji Czesłochovski zbralo 26. avg. 1956 vsaj milijon poljskih vernikov. Letos so Poljaki obhajali svoje Marijino leto. Glej OR, l. 96, št. 198 (27.-28. avg. 1956), str. 2.

Duhovništvo laikov

France Gnidovec, Argentina

Da bo Cerkev uspešno izvršila poslanstvo, ki ga ima prav v današnjih okoliščinah v svetu, je nujno, da se verniki-laiki spet zavedo svojega mesta v njej in izpolnijo svoje poslanstvo. Zato je danes predmet posebnega zanimanja v Cerkvi prav laišтво in se mnogo razpravlja o njegovem mestu in poslanstvu v Cerkvi; danes kar govorimo o teologiji laikata kot posebni panogi bogoslovne znanosti, ki se prav tem vprašanjam posveča.

Eno osrednjih vprašanj te teologije, o katerem se v zadnjem času veliko govori, je vprašanje duhovništva laikov ali, določneje povedano, splošnega duhovništva vernikov v Cerkvi. Sv. pismo in tradicija namreč o tem duhovništvu govorita in je tedaj v nekem pomenu resnično dejstvo. Ob današnjem zanimanju za laišťvo v Cerkvi prav te ugotovitve sv. pisma in tradicije vzbujajo pozornost in tudi v tej točki skušajo teologi poglobiti nauk o laišťvu in pokazati njegov pomen v vsej popolnosti in veličini.

Teologija se ob tem vprašuje, ali je tudi v vernikih v Cerkvi pravo duhovništvo, kakor je to seveda različno od hierarhičnega, vendar duhovništvo v pravem pomenu, ali pa je to nasprotno le v nepravem pomenu duhovništvo, ki se zaradi neke zveze s pravim duhovništvom tako le imenuje, ko v resnici ni.

Ker se duhovništvo laikov v sv. pismu in tradiciji omenja, moremo omenjeno vprašanje zastaviti v drugi obliki: Kakšno je po svoji naravi v sv. pismu omenjano splošno duhovništvo vernikov v Cerkvi?

V odgovoru na vprašanje se teologi ločijo in opredeljujejo prav po obeh omenjenih stališčih. Novejši, moderni — tako jih imenujmo, ker je v tej obliki nauk nov, uče duhovništvo vernikov v pravem pomenu, kot drugi vzdržujejo nauk v obliki, kot smo ga do zadnjega navadno opredeljevali, in govore o splošnem duhovništvu vernikov v nepravem pomenu. Tem se pojma „duhovništvo laikov“, če ju vzamemo v pravem pomenu, izključujeta; prvim ne, ampak sta po njih pojmovanju najlepše združljiva in dejansko združena v vernikih, v čemer je tudi veličina laišta v Cerkvi.

Doslej običajni nauk o tem vprašanju nam ni tuj; tu nas predvsem zanima, kaj o tem ugotavljajo moderni teologi in le-to kratko pogledjmo.

Hierarhično duhovništvo

Prvo, kar je v tem vprašanju treba ugotoviti, je velika razlika med laikom in duhovnikom v Cerkvi. Nauk o tem je jasno razodet in ga je Cerkev slovesno proglasila posebej na tridentinskem cerkvenem zboru.

Duhovnik je duhovnik po posebnem zakramentu duhovništva, mašniškem posvečenju. Po tem zakramentu ima marsikaj, česar navadni vernik nima; prav zaradi tega se samo on imenuje duhovnik in navadni vernik ne. Zakrament mu dá v duši posebni notranji bitni značaj, po katerem je tako že bitno in konstitutivno duhovnik, ne glede na svojstveno duhovniško delovanje, za katero je obenem prejel moč in poslanstvo. Ta prvi učinek zakramenta v duhovniku imenujemo neizbrisno znamenje duhovništva, ki mu ostane vedno, tudi ko ne deluje kot duhovnik, tudi ob izneverjenju svojemu poslanstvu, ko je brez posvečujoče milosti, in tudi v pogubljeni duši duhovnika.

Glavno opravilo duhovništva je daritev; v Cerkvi po tem zakramentu posvečenih duhovnikov daritev sv. maše, ki je edina daritev Cerkve, pri kateri je udeležena vsa Cerkev. Tu spet imajo duhovniki po zakramentu mašništva posebno moč in poslanstvo, po katerem se razlikujejo in odlikujejo od laikov. Evharistijo samo oni posvečujejo, česar laiki ne morejo. Res „darujejo“ z mašnikom tudi navzoči verniki; a nekaj drugega pomeni „darovati“ v evharistični daritvi pri duhovniku in drugo pri vernikih (prim. Mediator Dei).

Prav v daritvi sv. maše vidimo v položaju duhovnika posebne prednosti, ki jih laik nima. Le on je vernikom „delivec božjih skrivnosti“, „srednik med Bogom in ljudmi“; le on tako pred Bogom predstavlja ljudstvo kot njegov zastopnik; le on je pred ljudstvom kot božji poslanec in v daritvi nastopa in deluje „in persona Christi“.

Podoben je položaj in poslanstvo duhovnikov v delitvi zakramentov, ki jih laiki razen krsta in zakona ne morejo deliti.

To je dogmatična resnica o razliki med laištvom in hierarhičnim, sulžbenim duhovništvom v Cerkvi, ki jo ob vprašanju laiškega duhovništva moramo imeti pred očmi. To resnico priznajo vsi in jo moramo priznati in bi nasprotovanje bilo herezično.

Dejstvo splošnega duhovništva vernikov

Poleg jasno razodete resnice hierarhičnega duhovništva pa viri razodetja izrecno omenjajo tudi duhovništvo vernikov; o njem govori sv. pismo in ga pozna nauk tradicije

Sv. pismo vernikom pripisuje neko duhovništvo in omenja način, v katerem se to udelejuje. Znano mesto o tem, na katero se zlasti sklicujejo moderni teologi, podaja 1 Petr 2, 5 sl, kjer stoji zapisano: „K njemu, živemu kamnu, ki so ga ljudje zavrgli, pri Bogu pa je izbran in dragocen, pridite in se dajte tudi sami vzditi kot živi kamni v duhovno hišo, za sveto duhovstvo, da boste darovali duhovne daritve, Bogu prijetne po Jezusu Kristusu. — Vi pa ste izvoljen rod, kraljevo duhovstvo, svet narod, pridobljeno ljudstvo, da bi oznanjali slavna dela njega, ki vas je poklical iz teme v svojo čudovito luč, kateri nekdaj niste bili ljudstvo, zdaj pa ste božje ljudstvo, kateri niste bili deležni usmiljenja, sedaj pa ste usmiljenje dosegli“ (v. 4. 5. 9. 10).

Jasno je tu podan nauk o posebni božji izvolitvi, po kateri so verniki sveto, božje ljudstvo, deležni svetega in kraljevega duhovništva (gr. *hágion*, *basíleion hieráteuma*), v moči katerega „darujejo duhovne daritve, Bogu prijetne po Jezusu Kristusu“. Izrecno se torej tu navaja duhovništvo in njega izvrševanje, v čemer je posebna odlika vernikov, laikov, kot jih danes imenujemo.

Razodetje sv. Janeza tudi omenja svečeniško in kraljevsko čast odrešenih, v češčenju, ki ga 24 starešin daje Jagnjetu: „Bil si žrtvovan in si nas s svojo krvjo Bogu odkupil iz vsakega rodu in jezika in naroda in ljudstva, in napravil si jih našemu Bogu za kraljestvo in duhovnike (gr. *basíleian kai hieréais*) in bodo kraljevali na zemlji“ (Raz 5, 9-10).

Sv. Pavel duhovništva vernikov izrecno ne omenja, a mnoge njegove trditve imajo najlepši smisel v luči prav omenjenega nauka. Duhovniki so po njegovem postavljeni, da „darujejo daritve“ (Hebr 5, 1); po drugi strani pa prav sv. Pavel govori o daritvah vernikov-neduhovnikov: „Dajte svoja telesa v živo, sveto, Bogu prijetno daritev; tako bo vaše bogoslužje po pameti“ (Rim 12, 1). Po Pavlovi teologiji verniki morajo biti in delati, kar je bil in delal Kristus. Kristus je božji Sin, mi smo posinovljenci; on je dedič kraljestva, mi smo njegovi sodediči; on je kot Duhovnik dal Bogu čast, podobno smo mi in moramo dati Bogu čast.

Pod tem vidikom v zadnji dobi teologi preiskujejo tudi patristično in teološko tradicijo in res preseneča soglasje in bogastvo nauka, ki ga v tradiciji o tem ugotavljajo (Za zelo popolno delo o tem smatrajo: Dabin, *Le sacerdote royal des fidèles dans la tradition ancienne et moderne*, Paris 1950).

V tradiciji nikdar ni zamešavanja med hierarhičnim in splošnim duhovništvom vernikov; nasprotno je razlika vedno jasno poudarjena. Če imamo pred očmi le duhovništvo vernikov, je prepričanje o dejstvu tega v tradiciji moralno soglasno; razlika je med posameznimi učitelji le glede vsebine in narave tega duhovništva. Splošnega duhovništva vernikov ne primerjajo toliko hierarhičnemu, da bi govorili, kaj laiško duhovništvo ni, ampak rajši govore o vernikih v primerjavi s pogani in pozitivno poudarjajo, kaj to duhovništvo vernikov je; to v smislu mesta 1 Petr 2, 5 sl, ki govori o vernikih kot o izvoljenem in kraljevem rodu, ki je izbran in odlikovan pred pogani. Sedaj govore bolj o kolektivnem laiškem duhovništvu kot duhovništvu krščanske skupnosti, Cerkve, drugič spet

bolj o individualnem laičkem duhovništvu vseh in vsakega posameznika v tej skupnosti. Ko to odliko v vernikih imenujejo duhovništvo, jim to ni kaka metafora, ampak resnica, duhovništvo v pravem pomenu; res pa ga nekateri umevajo bolj v prenesenem, metaforičnem pomenu, a ne tako, da bi v njem tajili vsako duhovniško resničnost.

Dejstvo splošnega duhovništva vernikov teologi ocenjujejo, če odmislimo vprašanje v vsebini in naravi tega duhovništva, kot teološko izvestno resnico; drugi govorijo, da tajiti to resnico pomeni predrznost proti sv. pismu in očetom in avtoriteti cerkvenega učiteljstva.

Vsebina laičkega duhovništva

Ob vprašanju zgolj dejstva nekega laičkega duhovništva med teologi ni neednosti in ga vsi priznajo. A razlika je med njimi v nadaljnji razlagi značaja in vsebine tega duhovništva. Doslej običajni nauk je učil: Samo hierarhično duhovništvo je v pravem pomenu duhovništvo; vsako drugo duhovništvo v Cerkvi, če o njem govorimo, kot splošno duhovništvo vernikov, je to le v nepravem in prenesenem pomenu po duhovnih daritvah dobrih del, ki jih verniki Bogu prinašajo.

Mnogi danes s to opredelitvijo niso več zadovoljni, kot da je preveč površinska in ne seže v globino, in dajejo drugi odgovor: Res imenujemo duhovnike v Cerkvi samo osebe s hierarhičnim duhovništvom; a to ni vse in edino duhovništvo v Cerkvi; je še drugo, sicer nižje in od tega duhovništva odvisno, a pravo duhovništvo, splošno duhovništvo vernikov.

Po tem različnem stališču tudi pravkar navedena mesta o duhovništvu vernikov različno tolmačijo, n. pr. mesto 1 Petr 2, 5 sl. Tu sv. pismo pravi, da verniki v moči tega duhovništva darujejo „duhovne daritve“ (pneumatikás thysías). „Duhovne“, pravijo nasprotniki laičkega duhovništva, pomeni „neprave“ daritve, daritve v nepravem, prenesenem pomenu. Tako je tudi njih duhovništvo le v nepravem pomenu, notranje duhovništvo v prenesenem pomenu.

Novejši teologi to tolmačenje zavračajo in to mesto razlagajo ne le brez škode za laičko duhovništvo, ampak celo njemu v prid. „Duhovne, not-anje“ daritve, pravijo, ne pomeni nujno isto kot „daritve v nepravem, prenesenem pomenu“. To bi bila le ena razlaga, ki pa ni nujna. Na tem mestu pa ta razlaga tudi ni prava, pravijo ob najnovejših raziskavah, in razlagajo tako: Bog je v stari zavezi tako govoril Izraelu: „Vi mi boste kraljestvo duhovnikov in sveto ljudstvo“ (2 Moz 19, 6). V novi zavezi je to izpolnjeno, kot hoče povedati poraba tega mesta v 1 Petr 2, 5 sl. Bog se v stari zavezi večkrat pritožuje nad praznoto izraelskih daritev, ker so bile pozunanjene in brez resnične vsebine vdanega srca. Daritev „v duhu, duhovna“ pa hoče prav to povedati o naših daritvah, kar je v judovskih večkrat manjkalo. Ne pomeni torej ta izraz nekaj negativnega in neke omejitve, ampak nekaj pozitivnega v daritvi, kot Kristus podobno pravi o molitvi, da bo „v duhu in resnici“ (gr. en pneúmati kai aletheía). Izraza „duhovne daritve“ tedaj nikakor ne smemo umeti v pomenu daritev v nepravem, prenesenem pomenu, ampak nasprotno v pomenu vzvišenosti in resničnosti teh daritev.

Isto dokazuje tudi splošna raba tega izraza „duhoven, spiritualen“ v sv. pismu nove zaveze. Tu se uporablja 27-krat in nikjer ne izraža, pravijo, prenesenega pomena; torej bi bilo svojevoljno ga tako umeti edino tu.

Izraz „duhovne daritve“ v vernikih tedaj vsaj ne izključuje pravih daritev in pravega duhovništva, ampak bi prej nanj kazal.

V tradiciji, ki smo jo v povzetku omenili, moderni teologi laiškega duhovništva opozarjajo na pomensko premikanje izrazov „laik“ in „duhovnik“, ko primerjamo prvo in sledečo dobo najstarejše krščanske zgodovine.

Današnji pojem „laika“ v pomenu vernika v Cerkvi vključuje kot bistvena znaka profanost in pasivni značaj, v nasprotju s klerom in duhovništvom, ki mu pristoji svetost in aktivnost v Cerkvi. To pojmovanje laištvu po njegovem profanem in pasivnem značaju v Cerkvi je kanonično-pravno in danes v povprečnem mišljenju splošno uveljavljeno. Ostro je ta kanonični pojem laika podan že v Gracianovem dekretalu iz 12. stoletja, iz katerega naj kot ponazorilo zadevno mesto navedemo: „Duo sunt genera christianorum. Est autem genus unum, quod mancipatum divino officio, et deditum contemplationi et orationi, ab omni strepitu temporalium cessare convenit, ut sunt clerici, et Deo devoti, videlicet conversi. Kleros enim graece, latine sors. Inde huiusmodi homines vocantur clerici, id est, sorte electi. Omnes enim Deus in suos elegit. Hi namque sunt reges, id est, se et alios regentes virtutibus, et ita in Deo regnum habent. — Aliud vero est genus christianorum ut sunt laici. Laos enim populus. His licet temporalia possidere, sed non nisi ad usum... His concessum est uxorem ducere, terram colere, inter virum et virum iudicare, causas agere, oblationes super altaria ponere, decimas reddere, et ita salvari poterunt si vitia tamen benefaciendo evitaverint.“

Laiki so torej tisti, ki se posvečajo posvetnim opravilom, v Cerkvi pa so pasivni, sprejemajo duhovne dobrine; duhovnik je nasprotno tisti, ki se posveča sveti službi in je v Cerkvi aktiven, delivec duhovnih dobrin. Ta kanonični pojem laika ni napačen, a je enostranski in tako nepopoln; napačen bi bil, če bi vsako podani značilni lastnosti nasprotno popolnost zanimal, zanimal v njem svetost in vsako aktivnost v Cerkvi. Definicije namreč niso vedno totalne, ampak večkrat delne, pod nekim vidikom podane. Tako je tudi tu laik gledan in primerjan s klerikom, duhovnikom, in je zato njegova oznaka negativna; pove o laiku, česa v primeru z duhovnikom nima. To označevanje je s kanoničnega stališča, ki ima pred očmi socialno ureditev Cerkve, razumljiva. A popolno pojmovanje laika mora podati tudi vse pozitivno o laiku, označiti, kaj v Cerkvi ima. Tak vsestranski in polni pojem laika v Cerkvi iz razodetja podati je naloga dogmatike. Dogmatični pojem se tako s kanoničnim nujno ne krije, ampak more biti med njima inadekvatna razlika.

V resnici je tudi laištvu kot sestavna prvina Cerkve, skrivnostnega Kristusovega telesa, sveto. Že ob krščanski zgodovinski rabi izrazov moremo to pokazati. „Laos“ (ljudstvo), od koder je beseda laik, se rabi v sv. pismu in prvi tradiciji za krščansko, izvoljeno in sveto ljudstvo, v nasprotju z „ethnos“, ki se uporablja za poganska ljudstva. Svetost vernikov v Cerkvi je jasno razodeta in obsežena v cerkvenem nauku.

Dalje laik v Cerkvi ni samo pasiven, ampak tudi aktiven in mora biti aktiven. Zanimivo bi spet bilo pod tem vidikom gledati Cerkev v zgodovini: zavest aktivnosti laištvu, dejansko aktivnost, pa izginevanje te zavesti in aktivnosti in pod tem vidikom spreminjanje pojma „laik“ v našem pojmovanju; v božji zamisli in v sv. pismu podan se ta pojem seveda ne spreminja.

Če gledamo ime „duhovnik“ in „duhovništvo“, kar danes velja po splošni rabi v življenju samo za hierarhično duhovništvo, je zanimivo, da se v prvem početku v Cerkvi izraz ni rabil tako. Izraza duhovnik in duhovništvo se uporabljata najprej za pogansko in judovsko duhovništvo, v sv. pismu veljata za Kristusa in za laiško duhovništvo (hiereús, hieráteuma). Službeni, hierarhični duhovniki v krščanstvu najprej nimajo tega naslova, ampak so presbiterji (gr. presbyteroi). Tako je bilo do konca 2. stoletja, ko se je izraz duhovnik začel uporabljati za službeno duhovništvo, ki je pač duhovništvo v odličnejšem pomenu, in je polagoma ta pomen kot izključni prevladal.

Seveda to ne pomeni, da službeno duhovništvo ni božja ustanova. Vedno je bila razlika med duhovnikom, čeprav se je imenoval prezbiter, in laikom, naj je bilo kakršno koli o njima izražanje. Vsekakor pa so zanimive in važne te ugotovitve, ki kažejo nekdanje pojmovanje o laiku-verniku, v katerem je moglo biti marsikaj upoštevano, kar je kasneje stopilo v ozadje.

Teologi laiškega duhovništva kažejo na to dejstvo, da se laikom-vernikom v početku izrecno pripisuje neko duhovništvo. Nikjer ni razloga, da bi umeli besedo v prenesenem pomenu, in je torej to pravo duhovništvo, kakor je seveda različno od hierarhičnega, kar vedno poudarjajo.

Kako poborniki pravega duhovništva laikov določajo pojem duhovništva, ki je po njihovem nauku realiziran v vernikih?

Duhovnika večkrat označujemo kot „srednika“, duhovništvo tedaj kot sredništvo med Bogom in ljudmi. To predvsem na podlagi Hebr 5, 1 sl, ki duhovnika označuje v tem smislu. Če je to bistvena oznaka vsakega pravega duhovništva, tedaj vernik pravega duhovništva pač ni deležen.

A po pojmovanju teh teologov sredništvo ni nujna in bistvena oznaka duhovništva; to je pač bistveno nekemu, posebne vrste duhovništvu, a ne vsakemu duhovništvu. Bistveno sredništvo je Kristusovo in hierarhično duhovništvo; a sv. pismo in tradicija poznata še drugo resnično duhovništvo, v katerem sredništva ni, duhovništvo vernikov. Torej sredništvo ne bo nujni in bistveni znak duhovništva sploh. To bo nekaj drugega in je po tem mnenju daritev.

Duhovništvo in daritev sta vzajemna pojma. Tridentinski koncil pravi o zvezi duhovništva in daritve v razodeti religiji: „Sacrificium et sacerdotium ita Dei ordinatione coniuncta sunt, ut utrumque in omni lege exstiterint“ (Denz. 957). In sv. Avguštin o Kristusu: „Pro nobis tibi sacerdos et sacrificium; et ideo sacerdos quia sacrificium“; razlog Kristusovega duhovništva je torej v daritvi. Duhovništvo je zaradi daritve; brez nje ni duhovništva, čeprav bi bilo sredništvo; koder pa je daritev, je duhovništvo, ki ga prav po daritvi moremo označevati: kot je daritev, tako bo duhovništvo. Tako je vprašanje pravega duhovništva, vprašanje prave daritve. To je tedaj treba določiti.

Vsaka daritev Bogu je dejanje kreposti bogočastja, se nanaša neposredno na božje češčenje. Tako ni kakršna koli žrtev že daritev; ni daritev notranje ali zunanje dejanje kake druge kreposti, kot n. pr. spokornosti, zmernosti, usmiljenja, ker se ta dejanja ne našajo neposredno na božje češčenje. Daritev je torej dejanje bogočastja, s katerim se človek izroči in daruje Bogu kot svojemu najvišjemu Gospodu. To dejanje je ali samo v srcu, kar je notranja daritev, ali pa je tudi zunaj izraženo z darovanjem vidne žrtve, ki notranjo, pravo žrtev samega sebe predpostavlja; to zadnje je zunanja daritev, kar je daritev v naj-

ožjem pomenu: sveto znamenje izvršene notranje daritve. Brez tega notranjega dejanja zunanje znamenje ni izraz resnice, je prazno in zlagano in tako „daritev“ Bog odklanja (gl. Oz 6, 6; Sir 35, 1-4; Mt 9, 13). Za pravo zunanjo daritev je bistveno oboje: notranja daritev — z darovanjem vidne žrtve zunaj izražena. Glavno je seveda notranja prвина, nje zunanji izraz pa je močno v skladu s človeško čutno-duhovno naravo (prim. Denz 938). Tako v tej daritvi še posebej ves človek Boga časti.

Z daritvijo, notranjo in zunanjo, Boga častiti, je človekova naravna dolžnost (S. th. I-II, 103, 1, 1), je naravna možnost in zahteva naravnega prava.

Zunanja daritev, daritev v najožjem pomenu, more biti seveda ali zasebna in individualna ali pa javna in socialna. Individualna je dejanje zasebnega božjega češčenja; in res so pred Mozesom zasebniki tako Bogu darovali (S. th. I-II, 103, 1, 1). Javna daritev pa je dejanje javnega bogočastja, kjer človek ne daruje v svojem imenu, ampak v prvi vrsti kot pooblaščen zastopnik družbe, po določenem obredu; to osebo imenujemo „duhovnik“ in je njegova služba sredniška: pred Bogom je v daritvi zastopnik ljudstva, pred ljudstvom pa kot božji poslanec, ki po njem prihaja ljudstvu božji blagoslov.

V javni daritvi ne daruje samo duhovnik. V tej daritvi je prav na ta poseben način izpolnjena splošna naravna dolžnost Boga z daritvijo častiti, ki veže vsakega človeka. A družba je izbrala enega, da kot predstavnik in zastopnik vseh opravi daritev, ki je daritev vseh in bi za druge bila brez pomena, če ne bi bili tudi oni udeleženi kot darovalci. Saj je v naravnem redu v vseh to splošno duhovništvo in bi mogel za darovalca in predstavnika pri oltarju biti izbran kdorkoli. Tako javna daritev in sredniško duhovništvo v naravnem redu predpostavlja splošno človeško duhovništvo vseh.

To je kratko podan naravni pojem daritve in duhovništva, ki ga imamo pred očmi, in nas ne smejo pri vprašanju motiti obilne pozitivno-pravne prvine v različnih daritvah, ki daritvi sami na sebi niso bistvene. Seveda so v razodeti religiji, najprej v Mozesovi postavi in zlasti sedaj v krščanstvu, te naravne zahteve realizirane na višji stopnji. Že v Mozesovi zakonodaji je splošni naravni dolžnosti z daritvijo Boga častiti zadoščeno s strogo določenimi javnimi daritvami, po službenem, sredniškem duhovništvu in po natančno določenem obredu. Sedaj imamo najvišjo daritev, ki je izpolnitev predpodob starozaveznih daritev (Denz. 939), evharistično daritev. To daritev more kot predstavnik ljudstva izvršiti samo za to posebej od Boga izbran in s posebnim zakramentom usposobljen duhovnik. To je odslej tudi edinoveljavna daritev; vse druge so izgubile svoj pomen in so brez vrednosti.

Ob tem vzvišenem nauku se samo po sebi vsiljuje vprašanje: ali je sedaj človek-verniki, ki nima hierarhičnega duhovništva, prikrajšan za naravno čast splošnega naravnega duhovništva, v moči katerega je človek vedno mogel in bil dolžan Boga z daritvijo častiti? Tedaj bi milost nekaj odvzela na naravni popolnosti. Ali pa je, kot za milost splošno velja, to naravno popolnost dvignila na višjo raven in splošno čast naravnega duhovništva v kristjanu dvignila k časti krščanskega duhovništva in tudi v tem pogledu dopolnila in oplemenitila naravo? In prav to uče mnogi novejši teologi v življenju posinovljenih božjih otrok, udov skrivnostnega telesa Kristusovega. Tako moremo, primerjajoč naravo in kršćan-

stvo, tudi tu ugotoviti analogijo: Je splošno krščansko duhovništvo vseh udov skrivnostnega telesa Kristusovega, ki ni sredniško, in posebno, službeno duhovništvo, ki je sredniško. Ker je vsa ta popolnost nadnaravna, je vsako od teh duhovništev v vernikih po posebnem zakramentu, krstu in mašniškem posvečenju.

Splošno krščansko duhovništvo je dano vernikom po zakramentu sv. krsta. Krst namreč pomeni vcepitev in asimilacijo človeka v skrivnostno telo Kristusovo, da postane ud tega telesa in se priliči Kristusu, tudi Kristusu Duhovniku. Krst pomeni tedaj deleženje Kristusovega duhovništva.

Ta krstni učinek vcepitve v skrivnostno Kristusovo telo in priličenja Kristusu v duši imenujemo „neizbrisno znamenje kristjana“. Po nauku sv. Tomaža se po tem znamenju kristjan najprej razlikuje od nekristjana, pa je obenem tudi usposobljen za krščansko božje češčenje; človeku je dana „*spiritualis potestas... in quantum per ea deputantur homines ad cultum Dei secundum vitam christianae religionis*“ (S. th. III, 63, 1). V krščanskem bogočastju pa je tudi daritev in duhovništvo; po sv. Tomažu krstno znamenje priliči človeka Kristusu prav pod tem vidikom: „*Character sacramentalis specialiter est character Christi, cuius sacerdotio configurantur fideles secundum sacramentales characteres, qui nihil aliud sunt quam quaedam participationes sacerdotii Christi ab ipso Christo derivatae*“ (S. th. III, 63, 3).

Usposobljenje človeka po krstnem znamenju je res najprej trpnega značaja, kot o tem tudi sv. Tomaž. Po njem je človek priličen v skrivnostnem telesu Kristusovem, da more v njem sprejemati nadnaravne življenjske vplive, prejemati veljavno zakramente, ki bi brez krsta bili neveljavni in ne bi imeli nobene moči v duši, kot ne preveva življenjska moč „tujega telesa“, ki bi slučajno prišlo v organizem. A usposobljenost krstnega znamenja je tudi aktivnega značaja, pomeni nadnaravno moč in usposobljenje za nadnaravno delovanje. Po sv. Tomažu je iz njega v človeku tudi „*potestas spiritualis ad agenda, quae ad propriam pertinent salutem*“ (S. th. III, 72, 5). Če to aktivnost gledamo tudi v deležnosti Kristusovega duhovništva v vernikih, bi sledilo, da so verniki usposobljeni tudi za aktivno božje češčenje v moči Kristusovega duhovništva v Cerkvi.

V tem pomenu umejo ti teologi tudi nauk Pija XII. o splošnem duhovništvu vernikov v okrožnici *Mediator Dei* (20. nov. 1947) in se poleg sv. pisma in tradicije v cerkvenem učiteljstvu predvsem nanj sklicujejo. Papež poudarja, da verniki v evharistični daritvi res „darujejo daritev, ne samo po duhovniku, ampak tudi na nek način skupaj z njim“. Daritveni žrtvi sta v tej daritvi dve: glavna, ki je Kristus, in poleg te drugotna, ki je vernik sam; zakaj „potrebno je, da verniki sami sebe darujejo kot daritveno žrtev“. V evharistični daritvi so tedaj verniki pravi darovalci, izvrše pravo daritev. To je v moči njihovega duhovništva, ki so to usposobljenje prejeli v sv. krstu, kar papež naprej pove: „Ni se čuditi, da so verniki dvignjeni k toliki odliki. V krstu so vsi postali udje skrivnostnega telesa Kristusa-Duhovnika in po neizbrisnem znamenju, ki jim je bilo vtisnjeno v duši, so bili odločeni za božje češčenje in so tako na nek sebi primeren način deležni Kristusovega duhovništva.“

S tem je tudi v glavnem podana teološka utemeljitev modernega nazora o splošnem duhovništvu vernikov.

(Konec prihodnjč)

Teologija o popolnosti

Tone Gosar, Argentina

Sv. Janez od Križa je na vrhu gore popolnosti zapisal: Na tej gori bivata samo čast in slava božja.

V slavo božjo smo bili ustvarjeni. Samo tam na vrhuncu jo moremo dati v popolnosti, kot jo Bog z vso upravičenostjo pričakuje. Vsi smo povabljeni tja. Gospod Jezus nam na gori blagrov govori: Bodite popolni, kakor je popoln vaš Oče nebeški (Mt 5, 11). Vsi brez izjeme.

Vsaj sv. Terezija Jezusova, velika učiteljica duhovnega življenja, tako misli. V Poti popolnosti (Camino de perfección, 19, 15) takole modruje: Glejte, Gospod vabi vse; in ker je resnica sama, ne smemo (o tem) podvomiti. **Ko to povabilo ne bi bilo splošno, ne bi Gospod klical vseh; pa četudi bi jih klical, ne bi dejal: „Jaz vam bom dal piti“ (Jn 7, 37). Lahko bi dejal: „Pridite vsi; zakaj končno ne boste ničesar zgubili; in tistim, katerim se bo meni zdelo, bom dal piti.“** Toda, ker je dejal **vsem brez tega pogoja, sem prepričana, da ne bo zmanjkalo žive vode, nikomur, razen tistim, ki bodo ostali na poti.**

Bog noče za nikogar a priori, da bi se šel očiščevati v vice. Po svoji krivdi gremo tja, ker se še nismo očistili v zadnji stopnji mističnega življenja. Podoben je tudi nauk sv. Janeza od Križa, ki žalosten vzklika: O duše, ustvarjene za te višine in tja poklicane! Kaj delate? S čim se ukvarjate? Vaša stremljenja so podlosti in to, kar imate, revščina. O bedna slepota oči vaše duše, zakaj za toliko luč ste slepi in gluhi za tako močne glasove; ne vidite, da ob iskanju veličine in slave ostajate bedni in nizkotni, brez poznanja tolikih dobrin in le teh nevredni (Cantico, pogl. 39, št. 6 in 7).

Teh višin ne dosegamo, ker svojih duš ne pripravimo za božje delovanje. Tam namreč ni več zgolj človeškega delovanja — askeze —, ampak božje delovanje darov Svetega Duha. In prav v tem je mistika.

Božji otroci smo. Zato nam ne pristoji zgolj človeško delovanje, čeprav dvignjeno po milosti, ampak res delovanje na božji način; delovanje božjega življenja, ki nam daje darove Svetega Duha. Že od krsta jih imamo. Rastejo v naši duši s posvečujočo milostjo. In vsako njihovo dejanje, je mistično dejanje — *actus mysticus*. Toda šele ko njih delovanje v duši začne prevladovati nad zgolj človeškim delovanjem kreposti, stopimo v mistično stanje — *status mysticus*.

Brez tega stanja ni dovolj popolnega delovanja kreposti. Ni prave dokončne popolnosti in zato tudi ne združenja z Bogom, ki dušo nekako poboži in spremeni vase.

Darovi vednosti (*scientiae*), umnosti (*intellectus*) in modrosti (*sapientiae*) pa povzročijo v duši kontemplativno molitev, v kateri postanemo nekake priče milostne božje pričujočnosti v nas.

To je pot za nas vse. Toliko bolj za duhovnike. Pravimo, da je malo takih duš. Žal, res. Toda po krivdi nas samih, da pustimo ob strani vprašanje predestinacije. Če pa je malo mističnih duš, s tem ni rečeno, da bi se duhovnik ne smel

in moral zanimati za ta vprašanja. Gorje, če po njegovi krivdi samo ena taka duša ne pride do vrhunca popolnosti in slavljenja Boga!

Iz teoloških načel o milosti ter kreposti in nje vrednosti moremo zaključiti, da je bolj zaslužno in bolj všeč Bogu eni sami duši pomagati do tolikšnega povišanja posvečujoče milosti kot pa mnogim le v povprečni stopnji (Salmanticenses, De caritate, d. 5. n. 80; glej Antonio Royo Marín, Teología de perfección cristiana, Madrid 1954, str. 525, št. 114).

Pa če tudi pustimo vse to dušnopastirsko delo ob strani, ali nismo mi prvi, ki moramo priti do popolnosti? Zaradi samih sebe se moramo s skrivnostjo duhovnega življenja seznaniti.

Kadar nam bo nauk jasen v vsej svoji polnosti, se bo duša sama navdušila in začela truditi, da stopi na pravilno pot vzpona na goro popolnosti.

Spisi mistikov so zelo malo poznani. Kar z nekakšnim posmeškom včasih zremo nanje. In vendar, zakaj? Glede spisov sv. Janeza od Križa trdijo, da so pisani v silno težkem in nerazumljivem slogu. Na tem je precej resnice, a ne vsa. Naše duše so tako daleč, da ne razumemo velikega delovanja Boga v njih. Nauk sv. Janeza od Križa je dosleden. Z vso jasnostjo in prepričevalnostjo dokazuje, da je edinole vera sredstvo za naše združenje z Bogom. Vera nam ga najbolj približa in takega kot dejansko je. Ker pa je vera „de non visis“, je nujno temna. Šele v nebesih bomo gledali Resnici iz obličja v obličje.

Človek mora stopiti na pot vere. Vse drugo, ki je le ovira za združenje z Bogom, je treba odstraniti do skrajnosti v naravnem in nadnaravnem redu. To je težko delo očiščevanja vsega človeka, da ostane nazadnje „razgaljen“ s svojo vero v temi. Seveda se naša narava tega silno boji in le nerada posluša.

Veliko duš je, ki dospejo le do vhoda v ta duhovni predor in si ne upajo naprej. Popolno očiščenje more izvršiti samo Bog po delovanju Svetega Duha. Dušo zajame temna noč predora, ki mu ne vemo konca. Morda bo trajalo leta in leta. Morda bomo morali polzeti pod stopami božjega očiščevalnega mlina skoraj vse življenje.

Obe tako imenovani mistični noči sta strašni, a nujen pogoj za dosego vrha gore popolnosti. Pot je samo ena. Začne se spodaj v sodelovanju človeka z milostjo v askezi, v aktivnem izčiščevanju. Ker pa je nepopolnost le preveč zakoreninjena v nas, jo mora Bog sam vreči iz duše. In tako začno v nas vedno bolj delovati darovi Svetega Duha in duša stopi na strmino mistike. Mistična noč s tako imenovano vlitto kontemplacijo (*contemplatio infusa*) je normalni, naravni razvoj duhovnega življenja. Ni nič izrednega, čeprav je silno redka. Izredne stvari v mističnem življenju so le *gratiae gratis datae*: videnja, razodetja, stigmatizacija, dvignjenje itd.

Kontemplacija je le polno delovanje darov Svetega Duha. Celo *extasis* v osmi stopnji molitve ni nič izrednega, ampak le šibkost našega telesa, ki ne prenese močnega združenja duše z Bogom. Čuti nekako otope, zaspe. Toda v naslednji stopnji molitve, zadnji, že ni več tega. Telo se je nekako privadilo.

Pot je samo ena. Mistika le je naravni razvoj askeze.

Od 17. stoletja dalje je nastala velika zmeda v znanosti o duhovnem življenju. Govore o dveh poteh v popolnosti: o asketični in mistični za izbrane duše, kakor da bi bili res dve poti. To je bil popoln prelom s tradicionalnim naukom.

Veliki učitelji duhovnega življenja so drugače učili: sv. Tomaž Akvinski, sv. Janez od Križa, sv. Terezija Jezusova, sv. Frančišek Saleški, sv. Bonaventura, Tauler, Eckart, Suso, Ruysbroeck, Blossius itd.

Pred kakimi petdesetimi leti so spet začeli hoditi po stari tradicionalni poti glede pojmovanja popolnosti. Zdaj je splošno mnenje vseh boljših duhovnih pisateljev, da je mistika le naravni razvoj duhovnega življenja. Naša duhovna rast je po tem starem pojmovanju duhovnega življenja bolj preprosta in enotna. Preveč človeška in razumarska znanost je v veliki meri kriva, da je več mistikov med preprostimi dušami, kakor pa med znanstveniki, tudi teološkimi. Jezus pravi: „Slavim te, Oče, Gospod nebes in zemlje, da si prikril to modrim in razumnim in razodel malim“ (Mt 11, 25).

Slovenci smo bili morda v tem pogledu preveč pod vplivom nemških pisateljev, ki veliko študirajo, spravljajo v sisteme, a morda preveč pozabljajo na duha. Skušajte me prav razumeti: znanost ne sme biti mrzla in mrtva, ampak prepojena z duhovnostjo. To velja še veliko bolj za znanost o duhovnem življenju.

Španskega in drugega slovstva o tem nismo dosti poznali.

Zgodi se, da imamo pri znanosti o duhovnem življenju le preveč pred očmi samo asketiko, ne pa tudi mistike.

Namen tega članka je pravzaprav povedati duhovnikom, ki znajo špansko, da imajo zelo lepo knjigo o teh vprašanjih: *Teología de la perfección cristiana*, katero je napisal dominikanec Antonio Royo Marín. Izšla je v Madridu leta 1954 in obsega 984 strani. Prvo izdajo so natisnili v deset tisoč izvodih. Zadnji čas je izšla že druga izdaja v petnajst tisoč izvodih (Biblioteca de los autores cristianos). Knjiga ima štiri dele: 1. Cilj krščanskega življenja; 2. Temeljna načela teologije popolnosti; 3. Normalni razvoj krščanskega življenja; 4. Mistični pojavi.

Prvi del govori torej o cilju krščanskega življenja, ki je: slava božja po Kristusu naša christificatio.

Drugi del je zelo pripraven za pouk asketike in mistike v semeniščih in na teoloških fakultetah; saj je bil za to pisan. Zelo lepo, teološko in na globoko študira ves duhovni organizem in njega delovanje. Posebno jasno prikazuje delovanje darov Svetega Duha. Dokaže normalni razvoj duhovnega življenja od začetka do vrhunca popolnosti. Seveda se drži v prvi vrsti sv. Tomaža Akvinskega. Eksperimentalni mistiki so le potrdilo Tomaževega nauka. To je res teologija o duhovnem življenju.

Tretji del govori najprej o negativnem delu izčiščevanja našega duhovnega življenja: pri tem govori o človeškem sodelovanju (askeza) in božjem sodelovanju (mistika, obe mistični noči). Potem pa govori tudi o pozitivnem delu. Tu obravnava zlasti sv. zakramente, vajo v krepostih, božjih krepostih in štirih glavnih z drugimi le tem pripadajočimi. Podaja tudi njihovo spopolnitev po darovih Svetega Duha. Prav to obravnava na silno lep in jasen način.

Nato sledi razpravljanje o molitvi. Po splošnem nauku se loti molitvenih stopenj. Govori o ustni molitvi in premišljevalni molitvi v asketičnem razvoju. Potem pa o raznih stopnjah molitve v mističnem razvoju duhovnega življenja.

Prav lepo podaja v tem delu natančen filozofsko-teološki nauk o kontemplaciji. Kako lepo se vidi v tem delu psihološki razvoj molitve, ko duša stopa vedno bolj v Boga.

Govori pa v tem delu tudi o drugotnih sredstvih duhovnega življenja.

V četrtem delu govori o izrednih pojavih pri nekaterih svetnikih. Študira jih pod filozofskim in teološkim vidikom.

Delo je zares znanstveno in jasno. Lahko se bere. Navaja obširno bibliografijo in pod črto lepe opombe z navedbami.

V tehniko premišljevanja se ne spuša preveč podrobno; tudi o nekaterih drugih asketičnih vajah ne govori veliko, ker je o njih že mnogo napisanega. Podaja pa velike in močne smernice, ki duhovniku skoraj zadoščajo.

Slog je jasen in ni dolgovezen, kot vidimo velikokrat pri starejših španskih avtorjih.

Kako lepo je, ko duša pride do spoznanja in umevanja preprostega vzpona na goro popolnosti! Da, mistika je vredna vsega stremljenja, ker nas drugače čaka boleče očiščevanje v vicah, kjer ni zaslužnja in je veliko bolj strašno.

Dodajmo še, da nam to lepo delo lahko pomaga mnogo pri pripravi konferenc o duhovnem življenju.

DUHOVNIK LUČ RESNICE

Če duhovnik izpolnjuje vestno svoje dolžnosti, je pred svetom vedno predmet nasprotovanj. Kardinal Suhard je zapisal: „Duhovnika bo družba vedno sovražila.“ S svojimi krepostmi, ki jih kot duhovnik mora gojiti, in z svojim obnašanjem je duhovnik vedno v nasprotju s posvetnim duhom.

Zakaj?

Zaradi svojega poslanstva. Duhovnik je in mora biti luč resnice. Resnica pa ljudem večkrat ni prijetna. Tudi najboljšim vernikom ni vedno prijetno, če jim duhovnik iz prižnice oznanja vso resnico. Radi bi, da bi to in ono obšel, olupšal, razmeram prilagodil. Kako nevarno je za duhovnika, in se tudi pogosto dogaja, da začne božje resnice po svoje prekrajati in jih svojemu življenju in življenju vernikov primerno prilagajati. Duhovnik se mora, kakor pravi kardinal Suhard, „naj velja, kar hoče, upati podirati malike, zoperstaviti se krivicam, nastopati tudi proti napakam svetnih mogočnjakov. Trden kakor prerok mora ostati na svojem mestu. Njegov glas se mora vedno dvigati kakor velikih duhovnih voditeljev prejšnjih časov. Biti mora človeški družbi kakor

Kristus, ki je prinesel na svet ločitev duhov“.

Razumljivo je, da posvetnim ljudem ne ugaja duhovnik, ki pridiga o mrtvičenju in jih svari pred telesnimi užitki. Je tudi težko pridigati o pravičnosti tistim, ki ga podpirajo z miloščino. Težko je svariti pred napakami svetno oblast, ki podpira in ščiti duhovnikovo delovanje.

Naj sledi nekaj misli patra Leclercqa o duhovniku in socialnem vprašanju: Od Leona XIII. naprej oznanja Cerkev svoji socialni nauk. In vendar je veliko katoliških industrijcev in veleposestnikov, ki še danes niso opustili, kar je Cerkev že pred desetletji obsodila.

Zakaj?

Veliko tudi zato, ker mnogi škofje in navadni duhovniki ne pridigajo o tem. Zakaj ne? Ker so katoliški bogatini tisti, ki jih materialno podpirajo in se boje, da bi na ta način to pomoč izgubili. Duhovnikovo občevarje z njimi na indirektnen način celo odobrava to njihovo početje. Tak duhovnik, ki je suženj materialnih koristi, izgubi svobodo apostolskega delovanja in mu vera in verska opravila postanejo zgolj formalnost. Tu je najbrže največja nevarnost, ki danes grozi Cerkvi. —

Verska razcepljenost v Evropi

(Nekaj dejstev in vprašanj)

Ignacij Lenček, Argentina

Presenečen sem v Gradcu — in drugod — prebiral velike in vidne lepake, ki v njih „die Heiligen der letzten Tage“ (sveti poslednjih dni) tj. mormoni, vabijo na svoje sestanke. — Na stanovanje pa so prihajali „pričevalci Jehove“ in z veliko misijonsko vneto prodajali svoje glasilo „Wachturm“ (Stražni stolp), ki se danes tiska v 2,5 milijona izvodih, v 42 jezikih, tudi v slovenščini (14-dnevno). Ti in podobni pojavi so mi zbudili vprašanje: kako je z delovanjem sekt in podobnih novih verskih in pol-verskih gibanj v Evropi? Kakšni so njih napor in uspehi? Posebno me je zanimalo to vprašanje, ker se mnogo govori in piše o takšni nevarnosti pri nas, v Južni Ameriki. Ali je kaj podobnega opaziti tudi v krščanski Evropi? Tu podajam nekaj sicer suhoparnih, a zgovornih podatkov in nekaj vprašanj, ki jih dejstva stavljajo. Podatki se nanašajo skoro izključno na Srednjo Evropo, posebno Nemčijo, ker tam sem imel priliko za informacije. Vendar pravijo, da je drugod, n. pr. v Italiji, položaj podoben, če ne še slabši.

I.

Za splošno podobo je značilno, da deluje danes v Nemčiji 36 sekt in 34 drugih religioznih gibanj, sekt v širšem pomenu, torej skupaj 70. Če prištejemo zraven se samostojne luteranske, reformirane in pravoslavne „cerkve“, ter tista svetovno nazorska udruženja ki nudijo nekaj nadomestek za religijo, štejemo tam 159 različnih konfesionalnih in podobnih skupnosti!

Nekaj primerov.

Velik razmah so v zadnjih 25 letih dosegli baptisti; od 11 na 20 milijonov (skoro 100%), v Nemčiji od 65.000 na 98.000. — „Adventisti sedmega dne“ so število svojih vernikov v zadnjih 17 le-

tih podvojili; v Nemčiji imajo 836 cerkvenih občin z 44.628 člani. Poslužujejo se za svojo propagando 1226 radijskih postaj in imajo 107 bibličnih šol z nad 2 milijona učenci. — „Pričevalci (ali priče) Jehove“ napredujejo letno za 12%. V Aziji so imeli 1942 le 406 „oznanjevalcev“, lani pa že 4.541. Po celem svetu je v isti dobi število pridigarjev naraslo od 115.240 na 642.929 (število pridig, enournih, v l. 1955: 85.832.250!). V Nemčiji je danes pripadnikov te sekte 55.000 (pred 20. leti samo 13.000), največ v Bavarski. Na lanskem kongresu v Nürnbergu (ki se ga je udeležilo nad 60.000 ljudi), je njihov vrhovni poglavar iz USA poudaril ogroženje današnjega življenja in možnost konca sveta, ki ga bodo preživele le priče Jehovine. — „Novoapostolska občina“ šteje v Nemčiji 315.000 udov; v Trierju imajo posebno šolo. — Adventisti, ki so v Nemčiji presegli število milijon (l. 1913: 114.557, l. 1952: 850 tisoč 463!!) so lani julija zbrali na 3. evropskem kongresu v Münchnu 3.000 mladine. — Še celo mormoni (Kristusova Cerkev svetih poslednjih dni), ta precej čudaška, prej vase zaprta sekta, prodira v Evropo. Od 1.600.000 pripadnikov v celoti jih je 35.000 v Evropi. Misijonska centrala za Zap. Nemčijo je v Frankfurtu, za Vzhodno v Berlinu, za švicarsko-avstrijski misijon v Baslu; v tem zadnjem deluje 80 misijonarjev, vernikov je ca. 1000, a v Nemčiji 20.000. Svoje občine imajo v 150 mestih nemško govorečih pokrajini. 11. septembra lani so v švici (Zollikofen pri Bernu) odprli svoj 12. tempelj, prvi v Evropi (stroški 5 milijonov frankov, tj. ca. 40 milijonov pesov). V načrtu je podoben tempelj v Angliji. Trenutno je v zidavi nad 400 misijonskih hiš; v mali Danski zidajo že četrto (na razpo-

lago zanje je 100.000 dolarjev!). Knjiga „Mormon“ je prevedena v 27 jezikov, v skupni nakladi 2.5 milijona izvodov. Vkljub veliki vnemi uspehi niso pomembni; 1951 je 5.065 misijonarjev na 43 misijskih poljih „spreobrnilo“ le nekaj nad 7.000 ljudi. A njihov vrhovni poglavar pravi: „Delo Cerkve je danes močnejše, uspešnejše in bolj cvetoče kot kdaj prej.“

Toliko o sektah, njih prizadevanju in uspehih!

Drug pojav, ki zaenkrat ne pomeni neposredne resne nevarnosti, a je značilen za naš čas, je poskus zanesti nekrščanske religije v krščansko Evropo. Alah in Buda v Evropi? Islam, ki se ga je Evropa ubranila pred 1.200 in pred 300 leti v krvavih vojnah, prihaja zdaj mirnim potom in brez ovir k nam? Vsekakor je pomembno, da hočejo v Nürnbergu zgraditi mošejo, z minaretom in muzeinom! Cerkvena občina šteje tam 30 vernikov in 100 „katehumenov“. Vodi jo Mohamed Saids, prejšnji dr. Koller, nemški vojaški zdravnik, ki je na Balkanu postal mohamedanec in apostol islama v Nemčiji. — Buda. Za letošnje leto, ko praznujejo budisti 2.500-letnico smrti svojega ustanovitelja in ko stopajo v drugo polovico tistih 5.000 let, po katerih naj bi nastopil nov univerzalni Buda, napovedujejo novo misijonsko ofenzivo v Evropi. Zanje že dolgo zbira denar predvsem na Ceylonu, kjer je budizem posebno živ in živahen. Tam sta dva izmed vodilnih budistov spreobrnjena Nemca. Tja se v samoto samostanskega življenja zatekajo po edini moški in ženske, ki iščejo religioznih globlin v budizmu.¹ Tako se to-

rej obetajo krščanski Evropi misijonarji poganškega Vzhoda, ki naj bi ga Evropa osvojila za Kristusa! — Sem (ali k poglavju o sektah?) spada tudi beseda o „svetovni religiji“ Baha'i. Je to l. 1844 iz islama nastala sekta, ki se je iz Perzije razširila po svetu in šteje približno 3 milijone privrženecv. Vsebuje izbrane elemente skoroda vsem monoteističnih verstev. V Nemčiji obstoje občine v Frankfurtu, Stuttgartu, Heidelbergu itd. Svetovni kongres v Stockholmu je 1954 sklenil zidati v Eschbornu (pri Frankfurtu) mogočen tempel. Ali bo vkljub protestom katoličanov in protestantov do gradnje prišlo, še ni vidno.

Na tretjem mestu bi kratko navedel tri med seboj različne pojave, ki ne spadajo ne med sekte, ne med nekrščanske religije: yoga — masovne pridige z masovnimi spreobrnjenji in ozdravljenji — „moralna oborožitev“.

Yoga je indijskega izvora. Tam pomeni religiozno pot do združenja (pan-teistično) z Bogom, do opgreznjenja v Bogu (Yoga — iugum?). V Evropi so yoga-vaje že zelo razširjene (dihalna tehnika, telovadba, predvsem stoja na glavi itd.). V Zürichu je 30 takih yoga-skupin; v katoliškem Dunaju prav toliko! Neki yoga-učitelj v Tesinu ima stalno 400 učencev. Ena sama yoga-zbirka indskih publikacij v švici obsega že 70 zvezkov. Itd. Kaj so te telesne vaje? Le šport? Za tega ali onega subjektivno morda že. A dejansko so prva stopnja od osmih, ki vodijo do nekekega mističnega potoplenja v Boga (tj. v svojo najglobljo notranjost). Telesne vaje niso zaradi športnih uspehov, ne zaradi zdravja, marveč zaradi duha. So naravnane naprej, postopno, vedno etično in religiozno višje, do one zadnje stopnje. To je vidno že iz zahtev prve stopnje: нравno in socialno obvladovanje, notranja svoboda, resnicoljubnost, absolutna dobrota. Ne navezan biti na denar, posest, seksualnost! Nikomur ničesar Zalega storiti! Vse to je pogoj za šele drugo stopnjo... Začetek torej

¹ Več o sektah, ki naj bi jih bolje poznali, pri K. Algermissen, Konfessionskunde, 6. izd. 1950, in pri prot. avtorju K. Hatten, Seher, Grübler, Enthusiasten (Stuttgart). V 2. izdaji obravnava 134 sekt!

² Prim. več o tem pri Petri, Lebendiger Buddhismus, v Stimmen der Zeit, Mai 1956, 112—121.

lastnega odrešenja (iz svoje moči), ki vodi do združitve z absolutnim...

Še nam je v spominu nastop Mr. Hicksa v maju 1954 v Buenos Airesu. Masovna zbiranja v športnih stadionih, govori, spreobrnjenja, „ozdravljenja“! Teda sem menil, da je kaj takega v Evropi nemogoče. Pa sem se bridko motil! Takšni nastopi, z ogromno udeležbo, niso prav nič redka reč.

Največjo masovno-pridigarsko delo je lani opravil Billy Graham. Sam pravi, da je ta njegova pot „najbrže največja evangelizacija v zgodovini“. Prebudil je Anglijo, škotsko, švico, Francijo, Nemčijo. Je baptist, a hoče govoriti vsem. Ne oznanja nove vere, le spreobrnjenje h Kristusu hoče doseči. Njegovi dobro organizirani nastopi se končajo s pozivom k dejavni „odločitvi za Kristusa“. Kdor se odloči, dvigne roko, se približa, podpiše listino o tej svoji spreobrnitvi in obvezo, da bo odselej živo sodeloval pri službi božji. To listino prejme župnik oz. dušni pastir spreobrnjenca. V Mannheimu je od 30 tisoč poslušalcev 2.015 podpisalo takšno listino. Statistika njegovih nastopov na škotskem, kjer ga je poslušalo 2,647.365 oseb, navaja 52.253 takšnih „odločitev za Kristusa“. O vrednosti teh hipnih spreobrnjenj, o prav ameriskem načinu njegovih zborovanj, so mnenja različna;² splošno sodijo, da so njegovi govori globoko resni in napravljajo globok vtis. Za naš površni pregled je pomembno dejstvo ogromne udeležbe. Nepregledne množice se drenjajo ob vhodih na športna igrišča; v Zürichu so ljudje prenočevali v autih pred stadionom, da so dobili boljši prostor... Seveda Graham ni edini; trenuno je n. pr. na turneji v Angliji nova pridigarska zvezdnica: 15-letna Renée Matz, baptistka, ki potuje v spremstvu staršev in pridiga. Tudi ta je iz USA.

Drugi nastopajo z „zdravljenjem“,

sledeč, kot pravi, Kristusovemu naročilu: bolnike ozdravljajte (Mt 10, 8)! Tako neki W. Branham, proti kateremu so nastopili celo njegovi so-verniki, protestanti v Zürichu in se obrnili celo na oblast (kantonski svet). Podobno „zdravi“ v Parizu angleški pridigar (Binkoštnega gibanja) Fred Squire. V vabilu trdi, da je v enem samem nastopu ozdravil (v Nizzi) tri hrome. Govore tudi o hipnih ozdravljenjih raka in podobnih neozdravljivih boleznih. — Da takšni pojavi tudi v Angliji niso redki, kaže dejstvo, da so anglikanski škofje naprosili komisijo desetih zdravnikov, naj se izjavijo o teh ozdravljenjih. V odgovoru zdravniki poudarjajo vrednost religioznih sil pri medicinskem zdravljenju določenih bolezni; tudi more živo spreobrnjenje tako prevzeti vsega človeka in ga spremeniti, da prenehajo razne neuroze, bolezni alkoholistov, motnje itd.; sodijo tudi, da ima hipnoza večjo moč ob religioznem ozadju in živi veri. Vendar odklanjajo, da bi nekaj še nerazloženih ozdravljenj moglo služiti v dokaz neposrednega čudežnega božjega posega.

Končno omenim še gibanje: „moralna oborožitev“ (Moralische Aufrüstung, Moral rearmament, tudi Oxfordska skupina). Ta zanimiv pojav bi zaslužil posebno obravnavanje.³ V kratkem času (začelo se je pravzaprav 1938) je prodrlo v ves svet. Zaenkrat je centrala v dveh luksuznih hotelih v Cauxu (pri Montreuxu, južna švica); že l. 1951 je sprejela tam 10.700 gostov iz 86 dežel na kratek tečaj. Na razpolago ima 1.500 ljudi, ki delajo izključno za MO in grede, kamor jih pošljejo; lani jih je odšlo n. pr. 180 v Azijo in Afriko (celo v taborišče Mau-mau v Nairobi!). Žive skupno, revno; alkohol in tobak sta prepovedana. Namen: spreobrnjenje poredincev in po tem spreobrnjenje narodov.

² Prim. tudi poročilo v ljubljanski „Nova pot“, 1955, str. 418—420.

³ Poroča o tem široko Herder Korrespondenz, 1956, Juni, 424—429; Orientierung, 1955, 67—69.

Iz dobrih ljudi — dobri narodi. Kriterij za resnično etično spreobrnitev (in za takšno gre!) so štiri „absolutne zahteve“: absolutna poštenost (v govoru in delu), čistost (v mislih, besedah, delih), nesebičnost (ne iskati sebe), ljubezen (nobenega sovraštva, delo za bližnjega). To doseči je možno z božjo pomočjo. Ta prihaja v zbrani tišini (quiet time): človek naj se vživlja v božjo pričujočnost, abstrahira od sebe, notranje prisluhne, se odpira ter čaka navdihov sv. Duha. Da so res od sv. Duha, prosijo po dveh kriterijih: misli, ki v oni tihi zbranosti navdajo človeka, a so v opreki z njegovo religijo, niso od sv. Duha. Prav tako ne, če so v opreki z onimi 4 absolutnimi zahtevami. — MO je napram religijam tolerantna; pusti vsakemu svojo in ga skuša v njej poživiti. Noče pa zastopati verskega indiferentizma. Njen namen ni religiozen, marveč etičen in socialen.

Kritika tega gibanja je tako s protestantske kot s katoliške strani deljena. Cerkev je glede MO previdna. Že l. 1951 podano izjavo je sv. oficij 1955 ponovil. V njej prepoveduje duhovnikom sodelovanje pri MO, laikom prevzemati vodilna mesta; sviri pred krivim navdušenjem, kakor da bi mogla MO bolje doseči nravni prerod kakor Cerkev, ki ima nadnaravna sredstva; priznava pa gibanju „hvalevredne namene in socialno plemenite smotre“. Hud nasprotnik MO je komunizem; MO pravi, da se ne zanima za komunizem, marveč le za komuniste; kdor se ji pridruži, neha biti komunist.

To kratko, bolj statistično poročilo, ki bi ga moralo dopolniti podrobneje obravnavanje misli, doktrin in metod teh sekt in gibanj, pokaže vsaj to, da vlada v Evropi nek religiozni nemir, neko beganje in iskanje, nezadovoljnost s tradicionalnimi cerkvami pri mnogih, prodor mlajših sekt iz USA v Evropo, cenitev krščanskih veroizpovedi (nekatoliških) v manjše skupine — z eno besedo nek kaos.

II.

Številke kažejo, da so sekte in druga religiozna gibanja v zadnjih letih močno napredovala. Prvo vprašanje: bodo tudi vnaprej? Vse kaže, da. Zato, mislijo mnogi, obstoji danes resen problem in resna zaskrbljenost, kako zavreti ta razvoj, ga ustaviti, pridobiti izgubljeno nazaj.

Kakšni so vzroki te zmede, cepitve, uspehov? Gotovo jih je mnogo in mnogovrstnih. Ne veljajo vsi za vse sekte. Ne more biti namen tega poročila navesti vse in podrobno. Še manj se spuščati v presojo teh sekt in gibanj, ki vdirajo v Evropo. Vprašanje pa je velikega pomena. Je vprašanje o koreninah tega zla. Korenine poznati je prvi korak k zdravljenju. Smo vsaj do tega koraka že prišli?

Med zunanji vzroki misijonske aktivnosti naštevajo močno svetovno pozicijo USA v svetu in z njo okrepitev pozicije sekt, ki so povečini od tam. Poleg tega silna finančna sredstva, ki omogočajo izdajo časopisov in knjig v milijonskih nakladah ter druge propagande. Izredno dobro, po najnovejših mamutskih gospodarskih organizacijah posneto organizacijo misijonskega dela.

Ta zunanji okvir izpolnjuje velika misijonska delavnost, vnema, včasih pravi fanatizem. Poleg poklicnih apostolov je zelo aktivno zaledje z nekako splošnim laičnim misijonstvom. Večini je treba priznati ne le neustrašeno izpoved svojega prepričanja, marveč tudi občutne žrtve časa, sil in denarja. To ne samo pomaga pri misijonskem delu, marveč tudi privlačuje. Poleg tega je posebno propaganda sekt zgrajena psihološko; izrablja najnovejše izsledke moderne psihologije in skuša zadeti miselnost in razpoloženje današnjega človeka. Vsled svojega ohlapnega dogmatičnega nauka se mu more tudi prilagoditi. Veliko privlačno moč ima teoretično in praktično poudarjanje ljubezni

pri večini teh sek (in pri budizmu*). „Današnjega kristjana bi morali prepoznati po prijaznem nasmehu, ljubeznivi vljudnosti, smislu za soseščino in pripravljenosti pomagati njim, ki so bolj nesrečni kot on...“ (B. Graham). Tudi katoliški kritiki kažejo na vzgled dejanske praktične ljubezni med pripadniki sekt.

Ni dvoma, da v mnogočem novi nauki odgovarjajo razpoloženju današnjega človeka. V strahu pred splošnim uničenjem se danes človeštvo čuti najgloblje ogroženo. Kako naj ga ne privlačujejo sekte s svojo eskatalogijo?! Določno napovedujejo konec in propad sveta, ki ga pa bodo preživeli le pripadniki in vstopili v „tisočletno kraljestvo“. Zbegani človek, brez smeri, se oprime te bilke. Ta slepo-preroški značaj sekt se tudi sklada z današnjim praznoverjem; saj v Evropi komaj najdeš revijo, ilustriran tednik, ki ne bi tedensko prinašal horoskopov in drugih astroloških nesmiselnosti. A bralci jih upoštevajo. Še bolj pa prija človeku trditev, da po smrti ni ne sodbe ne pekla, ki ga noče in ne razume; takšna vera je vsekako manj riskantna. — Današnji človek ima povrh tega tudi vedno manj smisla za dogme in njih obveznost. Sekte jih skoroda ne poznajo. Oznanjajo „čisti evangelij“ in še tega bolj etično kot dogmatično; a ne v etiki, ne v dogmatici ne sežejo preko zelo ohlapnega okvirja. — Bolj je dovzeten, vsled velike samostojnosti in neodvisnosti (kratko: napuha) za nauk o odrešenju, ki gre od spodaj navzgor (človek se sam odrešuje), tako n. pr. v budizmu in bahaizmu, kakor pa za ono od zgoraj navzdol (Kristus, milost). — Mnoge današnji materializem ne zadovolji, pušča prazne. V tej praznoti iščejo in padejo prav lahko v drugi ekstrem: v krivi mysticizem sekt. To pa tem bolj, ker je današnje razpoloženje proti-racio-

nalno, proti-intelektualno (prim. moderno filozofijo, pos. življenjsko in eksistencialistično); v katoliški Cerkvi se jim zdi ves nauk preveč umsko prepleten in racionalno prežet, tako da skrivnostnosti skoro več ni in mistike še manj. — Končno je bolj dovzeten za moralno širokih linij, kot za minuciozne prepovedi z bogato razpredeno kazuistiko. — Želi si tudi v religiozni skupnosti več osebnega stika, topline, bližine, kar mnogo lažje doseže v majhnih cerkvenih občinah z n. pr. 100 ljudmi kot v župnijah, kjer je tak stik komaj mogoč in morda malomarno opuščen. (To hoče popraviti gibanje Fraterno Aiuto Cristiano!).

Protestantski kritik trdi, da je gibanje MO (moralna oborožitev) sodba in obsodba cerkve (protestantske). Če bi bila storila svojo dolžnost, bi MO ne bilo. Bi upali reči to o naši kat. Cerkvi? Rekli bi s tem, da je odpovedala. To bi bilo krivično. Vendar pa se mi zdi resnično, da smo so-krivi. Da mi, tj. duhovniki, laiki, hierarhija nismo storili vsega, kar bi mogli in morali. Tudi to je vzrok razmaha, ki ga opazujemo, tujih religij oz. sekt med nami.

V zgodovini se je Cerkev vedno učila od herezij in krivih reformacij. Vsaj v tem smislu, da je jasneje opredelila svoj nauk in začela s protireformacijami. Ali more tudi danes, ob nastopu sekt med nami, privzeti to ali ono pobudo iz zmot in delovanja novih gibanj? Mislim, da, in ne malo. Nekaj jih moremo povzeti že iz povedanega. Upam si reči, da se mi zde najvažnejše naslednje: 1. polagati večji pomen na oznanjevanje resnice in sicer tako, da bo zares uspešno; človek je danes, bolj kot si mislimo, religiozno odprt. Ne le za zmoto, tudi — in še bolj — za resnico. Le podati jo je treba na psihološko pravilni način, ki ga pa morda ne poznamo. 2. Več poguma in vneme pri našem delu; več samozvesti in manj čuta manjvrednosti. 3. Poznati in izrabiti bolj moderna psihološka sredstva, ki naj pripravljajo pot milosti. (N. pr. moderne

* Prim. Th. Ohm, Crítica de Asia sobre el cristianismo del Occidente, Buenos Aires, 1950.

katehetike.). 4. Več osebnega stika v župnijah (n. pr. po metodi FAC-a) in sodelovanja laikov pri apostolatu. 5. Boljša izraba sv. pisma! Lepo pravi Guardini: „Sv. pismo govori prav le z usti Cerkve.“ To pravilno govorico sv. pisma posredovati ljudem (tudi n. pr. z bibličnimi sestanki) v mnogo večji meri. 6. Globlje poznanje in kerizmatična predelava nekaterih dogem, predvsem iz eshatologije (vstajenje mesa, páruzija, tisočletno kraljestvo).⁴ 7. Postaviti ljubezen teoretično in praktično v središče! Po Kristusovem vzoru. Teoretično: v

⁴ „Die Lehre von der... Eschatologie startet geradezu von Fragestellungen, an die niemand herangeht, um die jedermann einen ehrfürchtigen Bogen macht“ K. Rahner, Schriften, I. 19; in Auferstehung des Fleisches, o. c. II. 211—227.

moralni teologiji, praktično v življenju.⁵

V Detroitu, mestu Fordovih, Chryslerjevih in General Motors-jevih tovarn, z 2 milij. prebivalci, je nad 1000 nekatoških cerkva. Od teh več ducatov sinagog, dve mošeji, celo cerkev srbskih baptistov... Takšna je religiozna podoba modernega vlemesta v USA. Gre razvoj v krščanski Evropi v isto smer? V atomiziranje kršanstva in v nekrščansko religioznost? Ne vem. Eno pa se mi zdi: od nas katoličanov in predvsem duhovnikov je v veliki meri odvisno, kakšen bo. In ne od naših protestov, ne od pozivov javni oblasti, in ne toliko od logike in teologije, marveč v prvi vrsti od našega apostolskega dela in življenja v Kristusu in Cerkvi.

⁵ Prim. Fuchs, Die Liebe als Aufbauprinzip der Moraltheologie, Scholastik, XXIX. 1954, 79—88.

Bratska prošnja

Priobčujemo Vam v našem skupnem glasilu pismo slovenskih izseljenskih dušnih pastirjev v Zapadni Evropi in prosim, preberite ga in boste spoznali prav posebno težak položaj, v katerem se nahajajo.

Bon Secours, Belgija, v juniju 1956.

Dragi sobratje!

Evropski odsek Slovenske izseljenske zveze (EOSIZ) se po svojem pravljalnem odboru, ki je bil izvoljen na skupnem sestanku slovenskih izseljenskih duhovnikov Zapadne Evrope (mons. Zupančič, mons. Grims, Ign. Kunstelj, Nande Babnik, Nace Čretnik, Vinko Žakelj, Zdravko Reven, Vinko Flek) v Von Secoursu, Belgija, dne 6. junija 1956 obrača na Vas slovenske duhovnike, posebno še na one v USA, da bi priskočili na pomoč SIZ v Zapadni Evropi.

Gotovo se bo Vam že v začetku bratnja tega pisma vsilila nehotena misel:

zopet beračenje! Ne, dragi sobratje, tu pa ne gre za beračenje; tu gre za moralno-idejni in versko-narodni obstoj naših izseljencev v tujini. Bi hoteli vedeti, koliko članov naše krvi se potika v Zapadni Evropi? številka bo dokaj točna, čeprav morda premajhna: 30 do 35.000 slovenskih izseljencev je v Angliji, Franciji, Belgiji in Nizozemski. To moderno misijonsko polje pa opravlja le sedem (7) Vaših slovenskih sobratov, izmed katerih nekaterim zaradi izčrpanosti, bolezni in neurejenega življenja že pada iz rok plug. Izmed teh so si le trije mogli na dolg nabaviti male avtomobile. Ali je to luksuz? Nikakor ne! Je to *conditio sine qua non* za izvrševanje minimalne dolžnosti na področju le enega teh rudarskih misijonov, ki obsegajo ozemlje vsaj pol ali cele Slovenije. Da se Vam ne bodo zdele zahteve pretirane, naj Vam navedemo le en primer: Mons. Grims opravlja dve misiji (Alzacijo-Loreno), ozemlje za dve Slo-

veniji, s številom 5.000 rudarjev. Medtem ko poljsko misijo na Nizozemskem (kakor Slovenija velika) s številom 8.000 Poljakov opravlja 10 poljskim duhovnikov.

Po zadnji vojni pa so se razmere glede izseljencev občutno spremenile. Slovenski izseljenci v Nemčiji so ostali do danes praktično brez duhovnika. Belgijo sta prevzelo gg. Žakelj in Reven, prišla sta oba s študijskim namenom! Enako se je nastanil v Parizu sedanji direktor za Francijo g. Čretnik. Na Nizozemskem je po smrti Nizozemca p. Teotima prevzel za njim delo g. Babnik, katerega je nasledil leta 1955 prišlec iz Argentine g. Flek. V Anglijo se je naselil g. Kunstelj. Na svoja predvojna mesta sta se po vojni vrnila gg. Zupančič in Grims. Glavni problem, poleg Francije, je ostal oz. nastal v Nemčiji, kjer živi morda še nad 20.000 slovenskih izseljencev, ki pa so še v teh povojnih letih praktično izgubili za slovensko skupnost. Je pa še upanje na zboljšanje, ker vidimo, da hodijo še radi v domovino na obisk, vsako leto nad 500. So pa še vedno ovce brez pastirja. Ali ga bodo kdaj našle? Ali pa bo mogel pastir delati na tem ogromnem ozemlju brez sredstev za delo in za svoj obstoj? V Franciji so podobni problemi. Izseljenski duhovnik mons. Zupančič, ki deluje v Sev. Franciji že 30 let, je omagal (rojen je 1883!). Je skoraj brez sredstev in še ni upanja na naslednika, kateremu bi izročil svojo 30-letno dediščino. Enake težave pretijo tudi mons. Grimsu. Ostane le sedanji direktor za Francijo, g. Čretnik, ki ima poleg vsega ogromnega dela za izseljence še ostala važna opravila. Tudi ta je brez prevoznega sredstva, pa tudi brez rednih dohodkov za življenje. V enakih, če ne še v slabših razmerah je g. Kunstelj, ki deluje v anglikanski Britaniji. Da se more preživljati, je prevzel dušnopastirsko delo med Angleži. A poleg tega opravlja še zelo težko delo med Slovenci, ki so raztreseni po vsej tamkajšnji kraljevini.

Podrobnosti Vam ne bomo več navajali. Mislimo, da boste mogli iz teh splošnih podatkov dobiti vsaj približno sliko o življenju in težavah slovenskih izseljenskih duhovnikov v Zapadni Evropi in pa tudi uvideli položaj naših ljudi ter njih versko in narodno božičnost.

Težave za izseljenskega duhovnika so predvsem te, da je zanj praktično pretrgan vsak stik z domovino, od katere so pred zadnjo vojsko imeli precej močno gmotno in še večjo moralno podporo. Poleg tega pa je vsak v svoji misli ogrožen in moten po poslancih sedanjega režima v domovini.

Enajst let je za nami. Delo med izseljenci se vrši ves ta čas samo iz idealizma in žrtvami teh duhovnikov. Vsak je prepuščen sebi in osamljen rešuje, kar se v verskem in narodnem oziru rešiti ali ohraniti da.

Ob skoraj dvanajsti uri za naše izseljence in njih duhovne pastirje, smo se zbrali vsi že omenjeni duhovniki slovenskih misij in v stiku z našim Prevzvišenim ter nekaterimi požrtvovalnimi laiki v USA ustanovili SIZ z odsekom v Evroni. Je to drugorojenček (prvorojenček „Rafaelova družba“ je umrl). Da se ta novi ohrani vsej naši izseljenski skupnosti izven domovine, je potrebno podnore vseh, tudi Tvoje ko si njegov mlajši brat po krvi in po krstu.

Zato se obračamo, mi slovenski izseljenski duhovniki in naše ovčice, na Tebe, da nas podpreš s takozvano B-akcijo (materialno in moralno). To nap bi bil nekako Tvoj versko-narodni davek za SIZ, da bi tako tudi Ti sodeloval, če že ne pri direktnem dušnem pastirstvu slovenskih izseljencev, vsaj pri indirektnem. Upamo, da nas razumeš in da si spremenil začetno misel ali besedo „beračenje“ v „velikodušni dar svojim bratom po krvi“.

Pa ne le denar! Potrebne so tudi posebne milosti, da božja in škofova volja prikljiče izmed stotine in več slovenskih duhovnikov v zamejstvu one, ki

bi se hoteli odpovedati sebi in nekaterim ugodnostim v tujini ter velikodušno póprijeti za odložene in nove pluge na slovenski božji njivi v tujini, kjer v vsoto pomanjkanje prihajajo še novi izseljenci. Mi pravimo, dvakrat novi, ker med njimi je že izbegla mladina iz nove Jugoslavije. Delo med slednjimi je zelo težko, a vendar, ali naj se ta naša kri dvakrat izgubi: za Boga in Dom?

Pa ne samo to. Nasprotnik ne spi, medtem ko je stotina slovenskih božjih sejalcov spala ali delala na tujih njivah, je sovražnik nasejal ljuljke. Kdo bo očistil naše njive tega plevla? Če ga Ti ne moreš z dejanji, ga očisti vsaj z žrtvami in molitvijo.

Prekrižanih rok stati Vi in mi nikakor ne moremo. Saj menda še čutimo, da smo pastirji in ne najemniki na tuji njivi.

Pa oprostite našemu moraliziranju. Ne pišemo sami. Trde rudarske roke, ki izmučene odlagajo svoje težko rodje, nam silijo v roke pero, da Vam sporočamo njih „osmrtnico“.

Ko boste prebrali to pismo padite v duhu pred Križanega in skupaj z nami zapojte Pavlovo najlepši pesem o ljubezni: ... „če pa ljubezni nimam, nisem nič“ (1 Kor 13).

Vse pristržno pozdravljamo

Vaši sobratje
iz Zapadne Evrope.

Dostavljam: Položaj v Zapadni Evropi je tak, da moramo za naše sobrate, ki tam pastirujejo, nekaj ukreniti, in sicer kmalu. Družba sv. Rafaela je dejansko prenehala. V tujini je ne moremo obnoviti, ker je cerkvena družba domače škofije, da od doma skrbi za izseljence v verskem in moralnem oziru, pa tudi socialno in dobrodelno, kolikor je mogoče. Te naloge iz domovine ne more v teh razmerah vršiti, če bi prav še obstojala. V tujih škofijah ne moremo ustanavljati cerkvene družbe samo za naše ljudi. Zaradi tega smo sklenili ustanoviti drug organ, ki bi dejansko skušal vršiti naloge Rafaelove drube. Ime „Zveza slovenskih izseljencev“ je nekako neutralno in morda ni najbolj posrečeno; če ve kdo za primernejše, naj ga nam javi, bomo hvaležni. Čim bo sestavljen statut Zveze, se bo moglo nabirati člane tudi izven Evrope. Nam duhovnikom pa pripada v prvi vrsti naloga, da svojim bratom pri- skočimo na pomoč. Vsi brez izjeme z molitvijo (iskren memento pri sv. daritvi), kateri pa le morejo nekoliko tudi z denarnim prispevkom (če mogoče mesečno ali letno), nekateri pa, posebno, ki obvladajo nemščino ali francoščino, se bodo upam, dali na razpolago za dušnegot pastirstvo v Zapadni Evropi, navzlic negotovemu materialnemu stanju.

Pozdrav in blagoslov!

† Gregorij Rožman
ljubljski škof v tujini

Svetnik A. Merkun -- osemdesetletnik

Prav je, da se argentinski „Omnes unum“ na kratko spomni osemdesetletnice gospoda svetnika Merkuna. Saj je bil on prvi slovenski duhovnik, ki je prišel za slovenskimi izseljenci v Argentino, čeprav za malo časa.

Z gospodom jubilarantom sem se seznanil leta 1916, ko sem prišel za kaplana v Mengeš, on pa je bil župnik na Homecu. Seznanilo naju je abinentovsko gibanje. On sam je bil popolen ab-

stinent in goreč razširjevalec abinentovske misli. To njegovo zaslužno delovanje se je med drugimi zaslugami malo poudarjalo, menda zato, ker je drugih preveč.

Navadno je bival pri njem gospod prelat Janez Kalan, vodja abinentovskega gibanja. Skupno smo delali načrte za boj proti pijančevanju in urejevali „Zlato dobo“.

Gospodarsko in socialno delovanje je

gospod jubilant popisal sam. Navadno se med njegove zasluge omenja samo omenjeno delovanje. To bi lahko vzbudilo napačno mnenje, da ni tako vneto izpolnjeval svojih dušnopastirskih dolžnosti. Popolnoma napačna misel. Bil je svojim ovцам dober pastir. Svojo župnijo je imel izvrstno urejeno. Vpeljane je imel vse cerkvene organizacije in bratovščine. Pa to ni bilo samo na papirju in v raznih imenikih. Vse so delovale in bile polne življenja. Že takrat je hrvaški nabožni list pod naslovom: „Vzor Župe“ natančno popisal versko gibanje homske župnije.

Ker je ravno omenjen hrvaški list, naj poudarim, da je bil gospod svetnik velik prijatelj Hrvatov in je imel mnogo znancev po raznih krajih Hrvaške med duhovniki in laiki. Ob vsaki priliki sem naletel pri njem na kakega hrvaškega gosta. Med nami je bil pregovor, da gospod Merkun ne more biti brez Hrvata. Posebno prijatelja sta bila s prezagodaj umrlim Hercegovcem dr. Perom Roguljem.

Za hrvaške akademike je priredil na Homecu kar študijski teden. Dopoldne so imeli predavanja, popoldne pa so po bližnjih župnijah ogledovali zadržne in prosvetne organizacije.

Bil je veren učenec in sodelavec dr. Janeza Ev. Kreka. Kakor mu je bil podeden v delovanju, tako tudi v življenju. Bil je brez denarja. Vse je razdal. Ko sva leta 1918 po končani vojni delala načrte, kako naj razpeča zaloge, ki jih

je imela zadruga, mi je rekel: „Poglej, kaj imam od vsega dela? Strgane hlače.“

Sam reven, je imel srce za reveže, posebno za sirote. Nikdar ne bom pozabil, s kako skrbjo in ljubeznijo je sprejel med vojno male sirote, ki so mu jih pripeljale ljubljanske gospe v sirotišnico na Homec, ki jo je sam ustanovil in sam vzdrževal. Bil je živ svetopi-semški prizor: „Jezus, prijatelj otrok“. „Skrbi so prišle,“ je dejal, „pa to sem hotel.“

Ko sva prijateljsko reševala razna vprašanja, nisem mislil, da me bo nekoč življenjska pot pripeljala v njegovo rojstno župnijo, kar v njegovo rojstno vas.

Po mojem odhodu iz Mengša, sva se le malo kdaj še videla, ker je on malo hodil obiskovat svoje sorodnike. Zadnjič je prišel na Ig, ko se je pred komunisti s svoje župnije umaknil v Ljubljano.

Ob osemdesetletnici gleda gospod jubilant nazaj na svoje plodonosno življenje. Kakšni občutki ga navdajajo? Če bi bil delal za svojo korist, bi bil žalosten, ko bi videl, koliko njegovih ustanov je prišlo v komunistične roke. Tudi njegovo rojstno hišo, ki jo je kupil od nečakinje, je predelal in namenil za hiralnico. Komunisti so jo pa spremenili v občinsko hišo. Ker je pa delal iz ljubezni do Boga in do bližnjega, je pa lahko zadovoljen, ker ve, da bo za vse svoje delo prejel plačilo.

Janez Klemenčič

^v Mons. Škerbec – sedemdesetletnik

Praznovanje obletnic ima v tujini to pomanjkljivost, da ne more dovelj pokazati osebnost in delo jubilanta; ne more mu dati polnega priznanja in ga tako postaviti za zgled drugim, kakor zasluzi. To velja tudi za mons. Škerbeca, ki letos dopolni sedemdeset let. Rojen je bil 5. novembra 1886 v Starem trgu pri Ložu. va Notranjskem. Po končani srednji šoli je po enem letu vojaške službe sto-

pil v ljubljansko bogoslovje in bil posvečen v mašnika na god sv. Mohorja in Fortunata 12. julija 1912. Kot kaplan je služboval v veliki dolenski župniji škocjan pri Mokronogu, prišel za stolnega vikarja v Ljubljano, odkoder je bil imenovan za župnika v Tržiču. Po smrti župnika Koblarja je dobil župnijo Kranj leta 1928, kjer je leta 1936 postal dekan obširne kranjske dekanije v osrčju Go-

renjske. Tik pred vojsko je leta 1941 prejel odlikovanje papeževga tajnega komornika adl. ad num., z naslovom monsignor. Kot begunec je v drugi svetovni vojni živel v Ljubljani, kjer ga je leta 1942 škof dr. Rožman imenoval za vodjo škofijskega karitativnega tajništva, čigar delo je organiziral in vodil do odhoda v drugo begunstvo, katero je preživeljal v Lienzu na Tirolskem. Tam je vodil dušno pastirstvo v taborišču slov. beguncev v Lienzu in prav tako tudi delo dobrodelne škofijske organizacije. Kakor drugi je tudi on leta 1949 odšel čez morje in sicer se je naselil v Sev. Ameriki v Clevelandu, kjer živi še danes.

Že zunanje postojanke njegovega delovanja kažejo veliko razgibanost, kar se močno sklada z eno osnovnih potez njegovega značaja, katerega pečat nosi vse delo dušnega pastirstva, kjer koli je bil. Če s tem združimo široko razgledanost, katero mu moramo priznati v vseh problemih javnega življenja in povdarimo veliko energijo, s katero je delo začel ter pri njem tudi ostal, kljub močnim oviram, na katere je nalletel dostikrat v življenju, bomo razumeli obilico dela, ki ga je opravil kot duhovnik. Kljub ostrini prijema, ki ga opazimo pri njegovem delovanju, sije iz vsakega načrta in dejanja velika njegova srčna dobrota, katere površni opazovalec ni opazil, pa je ena vodilnih idej vsega njegovega ravnanja.

Začel je kot mlad kaplan na kmetški župniji v Škocjanu tako, da je res znal pridobiti ljudi, tudi najbolj preproste, dasi so vsi vedeli, da ga nihče ne more prevarati. Kot stolni vikar v Ljubljani je našel njemu tako ležee socialno delovanje, ko je začel organizirati služkinje, jim pripravil marsikaj za bodočnost. Veliko je napravil kot katehet na dvorazredni trgovski šoli. Kot pridigar v stolnici in v centru Slovenije je bistro motril dogajanja ob koncu prve svetovne vojne, kar ga je marsikaj naučilo. Kot župnik v Tržiču se je poleg strogega dušnopastirskega dela posebej

posvetil organizaciji samostojnega slovenskega gospodarstva v tem obrtno-industrijskem kraju ter pritegnil k združnem delu prav mlade moči. V Kranj je prišel v času, ko je močno glodal slovensko, tudi katoliško življenje že komunizem, katerega dela ni bilo lahko odkriti. Prvo skrb je posvetil delavstvu, kateremu je najprej zgradil „Delavski dom“. Kasneje je organiziral prav po načelih „Quadragesimo anno“ zadrugo, kjer so se delodajalci in delavci iste to varne združili za dobrobit podjetja. Močno je uspeh njegovega prizadevanja strnitev vseh pozitivnih elementov v kranjski občini, ki so jo po desetletjih postavili na širšo podlago v njenem vodstvu. Z vso spretnostjo je znal voditi duhovščino ene najobširnejših dekanij ljubljanske škofije v kritičnih letih pred drugo svetovno vojno. Begunstvo mu ni vzelo energije, nasprotno, ko je videl v Ljubljani revščino ljudi, ki so se pred Nemci, ali komunisti zatekli v Ljubljano ali druge večje kraje Ljubljanske pokrajine, je dal iniciativo za ustanovitev karitativnega tajništva pri škofijskem ordinariatu, ki je storilo dobre, katere do kraja ve le Bog, čeprav so jih čutili tisoči; isto velja za njegovo delo v taborišču. Iz malih sredstev je po spretni organizaciji storil ogromno za olajšanje bede beguncem. Čas v izseljenstvu posveča predvsem popisovanju zlobe komunističnega delovanja za časa druge svetovne vojne pod okupacijo. S koliko pridnostjo zbira in ureja gradivo, ki mu je na razpolago in odpira z vso potrpežljivostjo oči tistim, ki niso imeli prilike od blizu spremljati teh dogajanj. Otel bo pozabi marsikatero dogodke in s svojo analizo pokazal pot drugim, ki naj o teh stvareh obširneje pišejo. Gotovo čuti težo izseljenstva, ker se v delu ne more tako razmahniti, kakor bi prilegalo njegovi naravi in talentom!

S spoštovanjem ob sedemdesetletnici gledamo na delo monsignorja Škerbea, ki je pri vsem vedno ostal duhovnik!

O. A.

JUGOSLAVIJA

Slavje prevz. g. škofa dr. Josipa Srebrnič na Sveti Gori pri Gorici. V nedeljo 24. junija je obhajal poleg 50-letnice mašništva — rojak izpod Svete Gore, iz Solkana — tudi 80-letnico življenja. Pel je slovesno pontifikalno sv. mašo ob prisotnosti 3.000 vernikov, med katerimi so bili tudi Slovenci iz Gorice (italijanske strani). Slavnosti sta prisostvovala tudi mons. Novak in mons. Velci iz Gorice.

Škof je prišel na Sv. Goro že v petek zvečer, naravnost s konference škofov v Zagrebu. Duhovnikov je asistiralo petnajst.

Zapori in kazni. Na osem mesecev strogega zavora je bil obsojen g. Štefan Gnezda iz Podkrajja pri Črnem vrhu. G. Albin Bratina iz Otlice je dobil 50 dni navadnega zavora. G. Cafuta je bil kaznovan z globo 8.000 din. G. Škrabot je preстал 6 mesecev strogega zavora. Škrabota in Gnezdo so obsodili zaradi konferenčne naloge o cerkvenem premoženju, ker sta razložila cerkveni nauk.

270 strani debela knjiga je zagledala beli dan. To ob priliki slavnosti 5-letnice Cirilmetodijcev. Natisnila jo je tiskarna „Urška“ v Kočevju v 700 izvodih.

Pesmi Joža Vovka, na 72 straneh, v 1000 izvodih so izšle v založbi Cirilmetodijskega društva.

Gg. Franc Vidic in Anton Smerkolj sta praznovala 10-letnico posvečenja (Pragla), tako, da sta skupno poročala k Mariji Pomagaj na Brezje.

Duhovne vaje za duhovnike ljubljanske škofije je imel letos p. Roman Tominec OFM.

G. Marijan Ploza, kaplan v Opatiji (Reka), doma iz Zagraja pri Gorici, je imenovan za župnika v Moščenicah. Farani opatijske so mu ob slovesu podarili lep kelih.

G. Pavel Zdolšek, doma iz župnije Dramlje pri Celju, je na praznik Vnebovzetja D. M. v Dubrovniku v dominikanski cerkvi sprejel redovno dominikansko obleko. Iz te župnije je tudi sedaj edini slovenski dominikanec p. Ludvik Debeljak. Sedanji novic Zdolšek je študiral višje razrede gimnazije na otoku Braču, kjer imajo dominikanci v mestecu Bolu svojo višjo gimnazijo.

Dr. Rueh Dušan, kaplan pri sv. Jakobu v Ljubljani, in novomašnik dr. Pavel Raht, sta letošnje poletje naredila kratek obisk v Avstrijo.

P. Oto Kocjan, frančiškan na Kostonjčevici pri Gorici, si je nekaj dni pred zlato mašo zlomil nogo v kolku. Bil je preko meje v Gorici in ga je tam podrl nek motorist. Kljub visoki starosti se je noga zadovoljivo pozdravila.

G. Štefan pl. de Posarelli, župnik v škrbini in Lipi na Krasu, je 23. julija obhajal zlato mašo. Doma je iz Soč nad Kanalom, Bil je kaplan v Tolminu, na Gradišču pri Prvačini in na Oslici župni upravitelj. V škrbini je že 25 let.

Mons. Alfonz Požar, župnik na Rečici ob Savinji in gornjegrajski dekan, je umrl 1. junija. Bil je sošolec rajnega škofa dr. Tomažiča. Kaplanoval je v Slov. Bistrici, nato je bil 10 let župnik na Frankolovem. Na zadnji poti ga je spremlilo 27 duhovnikov.

P. Radko Rudež, jezuit, ki je italijanski državljani, doma iz Gorice, je bil izgnan od jugoslovanskih oblasti. Pred 10 leti je bil posvečen in je deloval na štajerskem. Zaradi delovanja med mladino je postal komunistom neljub. Trenutno je pater doma v Gorici.

G. Joško Kragelj, župnik na Livku (goriška administratura) je bil izpuščen iz zaporov.

G. Stanko Pavlin iz Šenpetra, ki je upravitelj na nemškem Rutu in Stržišču (gor. adm.) je odsedel 10 dni v zaporu v Tolminu. To nagrado je zaslužil zato,

ker je staršem priporočal, naj otroke pripravljajo na prvo sv. obhajilo.

G. Valentin Toman, upravitelj v štangi in Jančah, je bil imenovan za upravitelja župnije Prečna pri Novem mestu. Na njegovo dosedanje mesto je prišel g. Melhior škoda, doslej v Škocjanu pri Mokronogu.

Gg. salezijanci so prevzeli v upravljanje župnij Škocjan pri Mokronogu in Bučko pri Krškem.

G. Jože Peče, ki je bil doslej upravitelj na Bučki in kaplan v Škocjanu, je prevzel upravo Gore pri Sodražici.

Spremembe pri oo. frančiškanih: S Sv. Gore pri Gorici je prišel v Ljubljano k Marijinemu Oznanjenju za kaplana p. Polikarp Brolih. Dosedanji kaplan p. Pavel Krajnik je postal upravitelj župnije Stranje in soupravitelj župnije Nevije pri Kamniku. Iz Stranj in Nevelj je odšel p. Martin Prevc v Mošnje za kaplana. P. Modest Novak je iz Mošenj prišel v Spodnjo Šiško za kaplana.

G. Alojzij Brecljnik, župnik v Krašnji in vršilec dolžnosti dekana moravške dekanije, je prosil za razrešitev. Za vršilca dekanskih poslov je bil imenovan g. Franc Vrolih, župni upravitelj v Moravčah.

G. Ivan Grčar, do sedaj župni upravitelj v Prečni je še vedno v zaporu. Ko bo prišel na svobodo, bo prevzel upravo župnije Vranja peč.

G. Vinko Šega, bivši žuženberški kaplan, je bil izpuščen iz zapore in poslan za upravitelja župnije Suhor.

G. Stanko Pavčič, upravitelj župnije Gorje, je šel za beneficiata-kaplana v št. Vid pri Stični.

G. Jože Bertonec, kaplan v Črnomlju, je postal kaplan v Trnovem v Ljubljani.

Novomašnik dr. Alojzij Rant, je postal kaplan v Begunjah pri Cerknici.

Spremembe v lavantinski škofiji. Dosedanji kaplan v Dev. Mariji v Brezju p. Miha Žužek S. J. je postal istotam župni upravitelj. Za kaplana mu je dodeljen p. Franc Cerar S. J. — P. Jakob Lavra S. J., dosednji upravitelj je raz-

rešen službe. — Razrešen in upokojen je Franc Glavnik, župni upravitelj v Prevorju. Župnijo bo odslej upravljal Martin Jelen, upravitelj pri Sv. Vidu na Planini. — Razrešen je bil tudi p. Radovan Rudež, upravitelj na Vurbergu. Nadomesti ga p. Janez Rojic.

Župnika sta postala dosedanja župna upravitelja Alojzij Jakopina na Ponikvi in Franc Tominšek v Rečici ob Savinji.

G. Franc Lasbaher, kaplan v Zalcu, je postal excurrento vikar pomočnik v Gotovljah. — Župnik v Ljubnem Miloš Turk je imenovan za dekanjskega upravitelja dekanije Gornji grad. — Dekanijski upravitelj Jakob Zidanšek v Kozjem je postal dekan.

Častni konzist. svcovalec lavantinske škofije je postal p. Leon Božič, župnik vikar v Središču.

G. Janez Zalokar je umrl 14. januarja v svojem rojstnem kraju Dobie pri Planini. Rojen je bil leta 1871. Posvečen je bil v tržaški škofiji in je tam tudi deloval (Moščenice, Plavje, Gročana, Lokve pri Divači). Lansko leto v maju je nastopil pokoj in se preli v Dobje. 10 duhovnikov pod vodstvom g. dekana Jakoba Zidanška, ga je sprejelo k zadnjemu počitku.

P. Ambrož Remic, frančiškan, je umrl 9. januarja pri Novi štifti na Doleniskem. Na božični dan je maševal in orglal z veliko težavo, nato pa je legel. Doma je bil iz Podtabora pri Grosupljem kot sin učitelja. Pri Novi štifti je bil 35 let.

Cirilmetodijci so na samostanskem obzidju na Brezjah postavili ploščo v spomin na 25 duhovnikov padlih kot žrtve okupatorjev.

Po podatkih CMD je bil prva žrtev ustaštva na Hrvatskem Franjo Rihar, rojen 1909 na Dobrovi pri Ljubljani. Kot bogoslovec v Zagrebu je bil posvečen leta 1934. Kaplanoval je v Pregradi, bil upravitelj v Djelekovcu v Podravini in končno v Gornji Stubici v Zagorju. Zaprli so ga, ker po zahvalni maši ni hotel moliti za poglavnika. V taborišču

Jesenovcu so ga potolkli s kladivom, ga vrgli v Savo in privezali nanj napis: Sretan put za Beograd.

Romanje v goriški administraturi. Vršilo se je na Mali Šmaren na Sv. Goro pri Gorici. Začelo se je na predvečer in končalo naslednji dan. Maševal je mons. dr. Mihael Toroš (ki je imel zadnje čase hišno preiskavo in je bil zaslišan tudi več ur od Udbe). Zadnjo mašo je opravil dornberški dekan g. Vrtovec.

Misijonar Ivan Zdravljčič je umrl v Ljubljani 24. julija. Dopolnil je 90 let.

Zločinski umor. V noči od 3. na 4. avgusta je v ptujskem minoritskem samostanu eden domačih hlapcev s sekiro ubil patra gvardijana Goloba. Fant si je poželed denarja, ki naj bi ga pater hranil v svoji sobi. Zločinec, Janez Mohorko je krivdo priznal in je bil obsojen na smrt z ustrelitvijo.

ARGENTINA

G. prof. dr. Ignacij Lenček, dekan slovenske teološke fakultete v Adrogué, je 25. oktobra obhajal 25 letnico svojega mašniškega posvečenja. Ob tem jubileju mu iskreno čestitamo in mu želimo predvsem zdravja, da bi mogel tudi v bodoče tako neutrudno sodelovati na najrazličnejših področjih slovenske skupnosti v Argentini!

Duhovniškega sestanka v septembru se je udeležilo 29 sobratov. Govoril je dr. Ivan Ahčin. Naslov predavanja je bil: Za sodobno katoliško socialno in gospodarsko orientacijo.

Na sestanku v oktobru sta nam govorila gg. dr. Alojzij Kukovica in dr. Filip Žakelj. Prvi je poročal o sedanjem delovanju gibanja za boljši svet po svetu in v Argentini. G. Žakelj je zelo zanimivo predaval o delovanju komunizma v svetu.

Dr. Franc Jaklič je 15. avgusta zapustil Argentino in se podal v USA, kjer bo pomagal pri komisiji, ki študira življenje in delo svetniškega škofa Friderika Barage. Pri „Omnes unum“ se mu lepo zahvalimo za vse dosedanje

sodelovanje in ga prosimo, da bi tudi v bodoče napisal kaj zanimivega za bralce naše revije.

AVSTRIJA

G. Anton Demšar je 12. julija daroval zlato mašo. Doma je iz Tržiča na Gorenjskem. Župnikoval je v Zasipu pri Bledu. Po vojski je prišel v bolnišnico usmiljenih bratov v št. Vidu na Glini na Koroškem. Pri maši sta mu asistirala g. dekan Fatur in p. Jakob, kapucin. Pridigal je mons. dr. Jože Jagodic, g. kanonik dr. Blüml mu je pri kosilu čestital v imenu duhovnikov sobratov. Navzoči so bili tudi zlatomašnik g. prošt Benetek in srebrnomašnika g. Holmar in g. Millonig.

Vas Globasnica v Podjuni je 15. julija pripravila lepo novomašno slavlje g. Francetu Božiču. Naslednjo nedeljo je ponovil novo mašo v Šmihelu pri Pliberku.

G. France Goričnik je isti dan daroval novo mašo v Podgradu ob asistenci tinjskega prošta g. Benetka. Pridigal mu je g. Tomaž Holmar.

Dr. Srečko Zamjen, salezijanec, je 5. julija nenadoma odšel k Bogu po plačilo. Dopolnil je 68 let. Pisatelja knjige „Fatima“ je spremilo na zadnji poti 25 duhovnikov. G. Luskar, ravnatelj salezijancev v Kamnu na Koroškem, je v govoru pokazal njegovo dušnopastirsko vnemo in delo. R. i. p.

G. Vinko Zaletel je postal župnik na Dravi. Čestitamo in želimo veliko uspeha pri delu!

Dr. Janez Zdešar, ki je končal bogoslovje v Germaniku v Rimu, je najprej poizkusil nadaljevati svojo življenjsko pot pri jezuitih v Franciji. Ko je spoznal, da ga Bog ne kliče tja, se je podal v krško škofijo in je sedaj kaplan v Wolfsbergu v Labodski dolini.

Dr. Franc Šegula že nekaj mesecev nastiruje pri Devici Mariji ob Zili pri Baškem jezeru. Gospodinji mu sestra.

G. Jožef Vošnjak, ki je bil doslej v Dobrdo (pri Gorici), je prišel pastirovat med Korošce. Bil je nekaj časa

kaplan v Svečah, sedaj pa je postal provizor v št. Janžu v Rožu.

G. Mirko Mihor je bil imenovan za kaplana v št. Jakobu v Rožu.

Dekan in prošt v Dobrli vasi g. Aleš Zechner je bil namesto pok. mons. Valentina Podgorca imenovan za stolnega kanonika krške škofije v Celovcu. Iskreno čestitamo!

V cistercijski opatiji v Stamsu na Tirolskem je trenutno 7 slovenskih bratov in 4 patri. Za samostanskega ekonoma je p. dr. Bernard Slovša.

Tomaž Kurent O. Cist. je profesor v Mererau ob Bodenskem jezeru in spirital v bližnjem sesterskem samostanu.

P. Štefan Kržišnik O. Cist. je že dalje časa v samostanu Mererau. — P. Albert Schwarz, doma iz Ptuja, upravlja župnijo Obsteig pri Stamsu. Letos se je podal tudi na nemški Katholikentag v Kölnu.

Romanje na Višarje. 18—19. avgusta je poromalo 800 Korošcev na Višarje. Bilo je tudi 10 duhovnikov. Pridigali so gg. Karicelj, Brunnik, Zaletel in Vošnjak.

V Medgorju je ponovil novo mašo indijski novomašnik Cirijak Kunnacherry. Na Koroško ga je povabil g. Štern Ciril, koroški bogoslovec na Propaganda Fide. Maševal je potem še na več krajih ob obilni udeležbi ljudstva.

V Tinjah se je od 27. avgusta do 1. septembra zbralo precej slovenskih duhovnikov na duhovnih vajah. Vodil jih je jezuit p. Ramšak.

V istem tednu so imeli duhovne vaje gg. salezijanci v Kamnu. Za to priliko je prišel k njim g. Vode iz Turina.

Duhovne vaje za slovenske duhovnike so se vršile poleti tudi v gostoljubnem cistercijskem samostanu v Stamsu na Tirolskem.

ČILE

G. Ludvik Ceglar je šel za nekaj mesecev na obisk v Brazilijo, kamor ga je povabil njegov prijatelj in sobrat g. Alojzij Ilc, ravnatelj škofijskega seme-nišča v Goya.

ITALIJA

Dr. Metod Turnšek je zapustil Primorsko in odšel v dušno pastirstvo na Koroško. Primorski Slovenci smo tako izgubili neutrudnega kulturnega delavca in tudi gorečega misijonarja. Skoraj enajst let je preživel na Tržaškem. V tem času je napisal vrsto knjig leposlovne, narodne in verske vsebine. Bil je osem let profesor na gimnaziji pri Sv. Jakobu in eno leto na strokovni šoli v Rojanu. Veliko je pomagal tudi v dušnem pastirstvu. Na Koroškem se bo naselil na Rebrci pri Železni Kaplji, kjer bo nadaljeval delo istega značaja med rojaki na Koroškem, kjer so potrebe še veliko večje. Hvala mu za vse delo med nami in mu želimo veliko blagoslova božjega med brati onkraj Karavank!

Slovenski duhovniki v Beneški Sloveniji so zadnje čase spet mnogo pretrpeli od „komiteja za ohranitev italijanstva Nadiških dolin“, pri katerem sodelujejo tudi nekateri laški duhovniki. Ti ljudje so hoteli še pred prihodom novega videmskega nadškofa dr. Jožefa Zaffonato (doslej škof v Vittorio Veneto) izsiliti spremembe v škodo Slovencev. Naši bratje priporočajo rojakom po svetu svoje ubožne seme-nišnike. Za vsak velikodušen dar zanje bodo hvaležni.

Sobratje videmske nadškofije so dobili novega predstojnika. Za novega nadškofa je prišel iz Vittorio Veneto v Videm prevzv. g. Giuseppe Zaffonato. Povabil jih je na rekolekcijo in se seznanil z njimi. Ugaja jim njegova domačnost in z zaupanjem pričakujejo, da bo s pastirsko modrostjo uredil neurejene razmere v Beneški Sloveniji tako, da bo v blagor vere ljudstva, ne pa v njegovo pohujševanje.

Misijon na Bazovici. Po 23. letih se je zopet vršil misijon na Bazovici. Vodili so ga štirje sobratje misijonarji: trije salezijanci s Koroškega — Luskar, Mihelič in Rován, in domačin g. Vidmar.

Dr. Josip Gracar je 2. avgusta dovršil 50 let življenja in pred kratkim

tudi 25 let mašništva. Sedaj deluje v fari Sv. Križ pri Trstu, kamor je prišel pred 15 leti.

G. Hanzi Oitzinger, lazarist, je daroval prvo sv. mašo v žabnicah, kjer že 50 let ni bilo nove maše. Novomašnikova družina živi že več let v Gradcu. V žabnicah ima še stare starše. Pridiga je bila v treh jezikih.

Gg. Jože Pogačar in Darko Pečnik, ki sta do sedaj pastirovala med južnimi Tirolci v briksenški škofiji, sta odšla na Koroško in bila nastavljena na nemških župnijah krške škofije.

G. Jožef Vračko, cistercijanec, še vedno dela na južnotirolski fari v Unter Mais pri Meranu.

Dr. Ivan Vrečar je na novo izdal svoj molitvenik „Kristus kralj“ z notami, ki je pred leti izšel v Trstu.

G. Antonu Iskri, ki biva v Rimu, je pred kratkim umrla mati. Naše iskreno sožalje!

G. Fortunat Blazutič, doslej vikar pri sv. Pavlu v Srednjem v Benečiji, je bil 15. avgusta slovesno umeščen za prvega župnika istotam.

G. Ivan Žerjal se je udeležil 77. katoliškega kongresa v Kölnu v Nemčiji.

Italijanska nestrpnost. Pokojni videmski škof je nastavljal v Kozci slovenskega duhovnika g. Kjačiča, prejšnji italijanski duhovnik pa je bil poslan na drugo službeno mesto. Zakrknjeni italijanski nacionalisti novemu duhovniku niso pustili, da bi se naselil v župnišču. Moral si je drugje poiskati stanovanje, župnišče pa so zasedli oni. Novi škof mons. Zafonato je zadevo vzel resno in vztrajal pri odločitvi svojega prednika. Sam je šel na Kozco in je le s pomočjo policije dosegel, da se je novi župnik mogel naseliti v župnišču. Vernikom je s prižnice povedal, da je g. Kjačič ravno tako italijanski državljani kakor njegov prednik in ni nič hudega, če je slovenskega rodu.

Tržaški Slovenci so 9. septembra na Opčinah priredili skupno romanje na čast Materi božji. Romanje je zelo lepo uspelo.

JAPONSKA

P. Vladimir Kos S. J. se je pred kratkim iz Irske preselil na Japonsko, kjer bo deloval kot misijonar. Želimo mu veliko uspeha. On je menda sedaj edini slovenski duhovnik v tej deželi. Njegov naslov je: St. Mary's Theological, Kami-Shakujii, 1-710, Nerima-Ku, Tokyo.

KANADA

G. Alojzij Ambrožič, kaplan v Port Colborne, Ontario, je postal pred kratkim profesor sv. pisma v semenišču St. Augustine. Na njegovo mesto je prišel za kaplana g. Anton Vukšinič. Vukšiničev naslov je sedaj: 146 Bell Street, Port Colborne, Ontario, Canada.

G. Ambrožiču iskreno čestitamo in mu želimo veliko uspeha na novem službenem mestu.

Prevzv. g. škof. dr. Gregorij Rožman je od 29. junija do 2. julija vodil duhovne vaje za žene in dekleta.

G. Mirko Renner je v Torontu priredil orgelski koncert, kateremu je prisostvovalo 2.000 poslušalcev, med njimi tudi kardinal Gignan in 5 škofov.

NEMČIJA

V Münchenu so se zbrali na domačem pomenku g. Franc Šeškar, mons. Stanko Grims iz Francije in g. Ferdinand Kolednik, ekvadorski kanonik in vneti prevajalec slovenskih knjig v tuje jezike.

ZDRUŽENE DRŽAVE

G. svetnik Anton Merkun je 4. julija dopolnil osemdeset let življenja. Duhovno je še vedno ves razgiban in poln načrtov pri delu in žrtvovanju za druge.

Mons. Matija Škerbec dopolni letos 5. novembra sedemdeset let življenja. Kljub tako lepi starosti se počuti še vedno zelo krepkega in mladostnega.

G. Jože Cvelbar je pradi kratkim nastopil novo službeno mesto. Njegov sedanjí naslov je: 340 Henderson Ave., Washington, Pa., USA.

Vsak slovenski izobraženec, javni delavec, zlasti pa še duhovnik nujno potrebuje

Sociologijo

ki jo piše profesor dr. Ivan Ahčin in izhaja v založbi Družabne Pravde v Buenos Airesu.

Dosedaj so izšli trije zvezki tega velikega dela in sicer:

Prva knjiga: Osnovni činitelji družabnega življenja (sociologija, krščanska sociologija, o človeku, družba, družabni red, pravičnost in ljubezen).

Druga knjiga; prvi snopič: Družabne ustanove (družina, razredi in stanovi, narod).

Druga knjiga; drugi snopič: Družabne ustanove (Država, mednarodne družbe, religija in družba).

Dr. Ahčinova Sociologija ni samo odlično znanstveno delo, ampak vsebuje tudi jasno orijentacijo v zmedo pojmov sedanjega časa ter podaja katoliško stališče k vsem modernim socialnim problemom.

Vse tri zvezke, ki so dosedaj izšli, je mogoče dobiti pri založnici, Družabni Pravdi, v Buenos Airesu ter pri njenih poverjenikih.

DRUŽABNA PRAVDA

Casilla C. 1944, Correo Central

Buenos Aires

Argentina

Izdaja: Konzorcij (Gregor Mali). — Urejuje: uredniški odbor (dr. Ivan Ahčin, Rivadavia 234, Adrogué FNCR, prov. Buenos Aires, Argentina). — Uprava: Stanko Škrbe, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina. — Tiska tiskarna Salguero, calle Salguero 1506, Buenos Aires, Argentina

